

# FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl.  
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „  
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu  
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada  
Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,  
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

## Sălbătécțiile din Turda.

Lăpădăturile din Turda ear' 'și-au făcut de praznic.

Miserabilii, care în timp de noapte, ca niște bandiți, în mijlocul unor sbierete de sălbateci, cu o furie de vandali au dat năvală anul trecut peste casa venerabilului president al partidului nostru național, au dat alaltăieri noaptea din nou năvală peste casele fruntașilor români din Turda, 'i-au atacat pe acestia chiar pe stradă, asvîrlind în ei cu petri, încât unul din Români luați la ochi de Ungurii turbați, un bătrân cinstit, zace greu rănit.

Mulțumiri vecinice acestor lăpădături ai omenimii.

Prin „manifestațiunea“ ce bravii urmași ai lui Atila au făcut pacinicilor Români care se întorceau dela marea conferență națională din Sibiu ei au arătat încă odată, că „kutyából nem lesz szalona“; — cerem iertare cetitorilor nostri că nu dăm și în traducere acest proverb unguresc, făurit de ei înșiși, de bună-seamă pentru-ca se poată descrie fapte ca cele săvîrșite la Turda. Au arătat, că veacurile de traiu în mijlocul unor popoare liniștite, nu 'i-au putut desbrăca de firea lor asiatică, ci că hotărîți sînt și pe viitor a lupta tot cu arme asiatică.

Câtă deosebire!

La Sibiu se adună mii de Români, în suflet cu durere îngrămadită de un lung șir de ani, căci lungă și amară e vremea, de când noi îndurăm numai fărădelegi, — și totuși acest popor, revoltat demult în adîncul inimii sale, se manifestă cu măreție, încât stoarce admirația chiar a străinilor, căror mult rău li-se spusese despre noi, face să amuțească până și gurile clevetitoare ale potrivnicilor nostri.

La Turda stau Ungurii îmbuibăți în bunătați: trăind din sacul cu grăunțe, la a cărei umplere lucrăm cu atâta trudă; desmerdați de o presă ce-i laudase până și pentru vandalismul din anul trecut; încurajați de organele administrative și justițiare, care nu 'i-au tras la răspundere nici chiar după-ce ei anul trecut au săvîrșit fapte ce au provocat disprețul întregii Europe.

Asemănând pe aceste două popoare, pe Români tiranizați, oprimați, nedreptățiți și pe Ungurii desmetici, fanatisați și în-sălbătéciți, cel mai fără ură om pune întrebarea: „**Oare dacă Români 'și-ar lua singuri dreptate pentru ceea-ce-i arde în suflet, ce ar fi?**“ Cine ar mai pute sta bun pentru pacea în acest colț de pământ, unde de atâta timp clocește pe infundate patimi multe și mari? Oare dacă Români ar face numai într'un loc cum Ungurii fac în multe locuri și de multe-ori, oare ce ar fi? Cine ar pute stînge focul ce fără îndoeală ar cuprinde această țeară dela un colț la altul, căci pretutindenea ea e locuită de Români ce se sbat în dureri.

Punem aceste întrebări nu ca Români revoltați de nedreptățile ce împotriva noastră se fac, dar' ca oameni, care dorim sincer înaintarea firească, în chip pacinic a popoarelor din Răsăritul Europei.

Ungurii, e neîndoios, s'au pus în calea acestei înaintări.

Deși la putere, nerăbdători ei sînt. Aceasta pentru-că n'au conștiința unei puteri naționale, nu sînt pătrunși de credința că prin înțelepciune și chibzueală se vor întări între celelalte popoare.

Români, deși ei sînt cei martirizați, stau liniștiți, nu-'și perd bunul cumpăt nici chiar în mijlocul celui mai sălbatic potop unguresc. Aceasta pentru-că au conștiință națională vie, tare, pentru-că au credința neclintită, că tot ce azi se face împotriva lor, este trecător. *Apa trece, petrele rămân!* Numai că liniștea Românilor ar pute să se asemene și cu liniștea măreață a mării înainte de a izbucni furtuna îngrozitoare.

De aceea privim cu îngrijire celece Ungurii săvîrșesc.

De aceea întrebăm: Nu se gândesc oare Ungurii la cuvintele Sf. Apostol Pavel, care a zis:

„**Cine prin nelegiuiri trăește, nejudecat se moară!**“

### Amănunte

despre sălbătécțiile dela Turda.

Eată telegrama prin care 'i-s'a vestit „**Tribunei**“ despre sălbătécțiile Ungurilor din Turda:

**Turda, 27 Iulie n.** În seara de 25 Iulie ungurimea din Turda înarmată cu ciomege și petri în număr de mai multe sute împărțită în grupe dela gară până la locuința dlui Vlăduț, au așteptat reîntoarcerea acestuia dela conferența din Sibiu.

**Turda, 27 Iulie n.** În 26 l. c. seara la 9 oare au năvălit burgezii bașibozuci furioși, fluerând și aruncând cu petri asupra caselor lui Vlăduț. Gendarmeria din loc venind la vreme, a împedecat pe barbari în săvîrșirea crimei depline. Mai mulți sînt străpunși cu baioneta; unul e împușcat. Timp de o oară vîzînd că nu poate să-și verse veninul asupra casei lui Vlăduț, cu atât mai mare furie au năvălit asupra caselor neapărate ale lui Lugoșanu, Chiorianu, Mesaroș, ba chiar și asupra caselor nelocuite ale Drului Rațiu, ale institutului »Arieșana«, ale judeului de tablă Mezei. Fiind numai 5 gendarmi și bravul locotenent înțelegînd intențiunea vandalilor față cu Vlăduț, toată noaptea au stat înaintea caselor acestuia. Lugoșanu primind lovituri de petri, e greu bolnav. Neliniștea e la culme.

Dintr'o scrisoare trimisă de domnul I. Vlăduț către ziarul „**Tribuna**“, scoatem următoarele:

„Cât ce s'a însărat s'a observat pe stradă o mișcare neobicinuită, adunare de popor în piață și mai ales înaintea caselor mele.

„După 9 oare mă pomenesc că vine locotenentul de gendarmi obosit și plin de sudori și mă roagă să-l deslușesc despre cele întemplate. Abia începusem povestirea, când deodată o ploaie de petri se năpusti asupra casei mele, la ce făcusem băgător de seamă pe gendarm, care fără de a zice un cuvînt, își luă căciula, scoase sabia din teacă și

repezindu-se afară pe poartă începă a face ordine cu cei 4 ficioari ce avea la dispoziție.

„Fiind îngrămădeala foarte mare și mulțimea în creștere, lucrul merse până acolo, că gendarmii trebuiră să facă întrebuițare de baionete și de teră foc. Astfel fură rănite mai multe persoane prin baionet și glonț.

»Vezënd mulțimea că nu se poate apropia de casa mea și de mine, au năvălit asupra caselor celorlalți Români, reîntorcându-se din când în când către casele mele.

»Dar' gendarmii au avut atâta chibzueală de nu s'au lăsat a fi înșelați, și așa nu s'au depărtat dinaintea caselor mele, astfel am scăpat cu mai puține pagube.

\*

Eată o altă scrisoare primită de dl Dr. I. Rațiu:

Turda, 15/27 Iulie 1893.

Vin a Vă face cunoscut despre mărăgia și sēlbătēcia Ungurilor. Mercuri noaptea spre Joi în două rinduri au fost mișei la bătut de ferestri, și toate le-au risipit și răgniau ca niște sēlbateci. Dintăiu au fost pe la oarele 10, a doua oară pe la 12 oare, și până după 2 oare am tot căpētat câte o peatră. Au stricat ferestrele la dl Mesaroș și la dl Vlăduț, la »Central«, la Chiorian tot 'i-au sdrobot, până și coperișul dela casă 'i-l-au spart. Foarte mare pagubă 'i-au făcut la casele domnului Rațiu Partene, la domnul protopop Lugoșanu; acestea le-au sēvrșit azi-noapte, fiarele din Turda. Mē rog, oare tot așa se meargă asta, că acum ar putē să fie destul, rupele-ar Dumnezeu grumazii!

Ungurii din Turda sânt acuma peste măsură miserabili, unul dintre ei a vrut să iee arma dela un gendarm, dar' pe acela 'l-au împușcat într'un picior dinaintea casei dlui Petrica.

\*

Domnul Dr. I. Rațiu a mai primit următoarea telegramă:

Vandalii asiatici din Turda azi-noapte au năvălit asupra casei noastre, pentru-că soțul meu e Român; ni-a sdrobot și ruinat cu bolovani, cu băte și rude de fer ferestrele și mobilarul intern; paguba ce am suferit e mare, desastru s'a început la casele noastre și s'a finit la ale Domniilor-Voastre. Familia de spaimă 'mi-e bolnavă.

Iulia Toth mărîtată Chiorianu.

## Conferența națională. Raportul\*)

comitetului central al partidului național român către conferența delegaților alegătorilor români din Ungaria și Transilvania, întrunită la Sibiu în 11/23 Iulie 1893.

Onorabilă adunare!  
Domnilor delegați!

Numai momente de o importanță de prima ordine ne-au putut silă să Vē invităm la întrunirea de față, într'un timp, când partea cea mai mare a populațiunii e cuprinsă de lucrările secerișului. Am socotit însă, că pe deoparte am comite o greșeală când nu am da reprezentanței poporului român ocaziune a se pronunța în situația politică actuală, ear' pe de altă parte eram convinși, că aleșii poporului nostru, care constituiesc această strălucită adunare, sânt în toate împrejurările gata a aduce cele mai mari jertfe pentru binele națiunii și al patriei.

Vē convocasem, domnilor delegați, pentru un termin mai potrivit, pe ziua de 27 Iunie (9 Iulie n.) Însē guvernul și organele sale administrative au oprit ținerea adunării pentru a o concede mai în urmă sub unele condițiuni, care nu puteau fi acceptate de noi. Socotind și una și alta din ordonanțele date în contrazicere cu legea, am protestat în contra amēndurora și am convocat o nouă întrunire, cea de față.

Domnilor delegați!

Primind noi mandatul cu care ne-ați onorat la întrunirea D-Voastre din urmă, la 9/21 Ianuarie 1892, când ați ales acest comitet central, ni-am dat pe deplin seamă de răspunderea cea mare ce o luăm asupra-ne și de greutatea situațiunii politice în care ne aflăm. Am înțeles numai decăt că națiunea și patria cer dela noi o lucrare sēvrșită cu multă abnegațiune. Ne-am angajat la această lucrare și dacă rezultatele ei nu vor corēspunde în toate privințele așteptărilor Domniei-Voastre, Vē rugăm să fiți convinși, că am căutat să susținem cauza noastră națională și binele patriei cu toată inima și din tot sufletul.

Dumnea-voastră, domnilor delegați, ne-ați însărcinat să reprezentăm și să propagăm interesele naționale ale poporului nostru și să întreprindem totul ce ar recere aceste interese și stă în consonanță cu legile țerii. Îndeosebi ne-ați însărcinat să ne ocupăm de completarea organizării partidului național; să organizăm în municipii o opozițiune activă națională; să facem în marginile legii toate cele de lipsă ca principiul pasivității la alegerile dietale să fie strict observat de către alegătorii români; ni-ați pus la inimă ca să ne îngrijim de orientarea opiniunii publice în patrie și în străinătate, și să publicăm un Memorand, care să deslușească din temeiul atât situațiunea noastră cât și aceea a patriei; în sfișit ne-ați demandat ca fără amfnare să prezentăm Coroanei Memorandul, a cărui substernere se hotărîse prin conferențele anterioare.

Tochmai un an și jumătate s'a împlinit de când am primit noi să executăm hotărîrile D-Voastre. În acest scurt timp nici că era cu putință ca să putem sēvrși toate acestea așa precum am fi dorit cu toții, și nici n'ar fi fost nevoie să Vē convocăm pentru a Vē ra-

porta despre activitatea noastră în decurs de 18 luni, dacă evenimentele nu s'ar fi precipitat și s'ar fi creat situația politică actuală, prin curentele unui șovinism desfrēnat, de care este stăpânit guvernul țerii.

În ceea-ce privește completarea organizării partidului național român, s'a făcut tot cât a fost cu putință în acest scurt timp și cât au permis împrejurările politice îndeobște și cele locale îndeosebi. Avem comitete bine organizate în cele mai multe părți ale țerii, avem aproape în toate cercurile electorale oameni de încredere ai partidului, care cu mult zel și abnegațiune propagă afacerile partidului; disciplina în partid se întărește tot mai mult. În urma unei mișcări mai vii politice spiritul național se afirmă tot mai tare și toate acestea earăși contribuiesc la strângerea rîndurilor și la o consolidare a organismului întreg. Cele 43 adunări de protestare, convocate în decursul acestei primăveri, în contra politicei bisericesti a guvernului, dau și ele o dovadă despre un progres față cu trecutul în această direcție.

Organizarea unei opoziții naționale în municipii deabia a putut fi începută prin candidări naționale cu ocaziunea alegerilor suplimentare. În unele părți partidul național a învins, în altele el a fost frânt prin abuzul de putere al organelor administrative și prin măsurile de violență aplicate din partea stăpânirii.

Încât pentru alegerile la parlamentul țerii putem susține, că alegătorii români nu s'au prezentat în decursul celor doisprezece ani trecuți atât de solidari ca de astă-dată. Afară de un singur cerc electoral în Transilvania, alegătorii români au proclamat peste tot locul principiul pasivității, și n'au luat parte la alegeri. Alegătorii singuratici rătăciți — și de acestia mai puțini ca în alte perioade premergētoare — au fost loviți de indignarea generală a Românilor și 'și-au atras disprețul tuturor.

Firea lucrurilor a adus cu sine, ca mai mult decăt toate acestea să ne preocupe hotărîrea D-Voastre unanimă de a presenta la Înaltul Tron Memorandul. Importanța acestui act se poate judeca astăzi și mai bine ca în trecut; ea trece peste marginile strîmte ale vieții noastre naționale, străbate interesele țerii și ale monarhiei întregi, și a ajuns a fi discutată și aprețiată în lumea europeană.

Cu toate stăruințele noastre însă n'am reușit să prezentăm Maiestății Sale Memorandul, dar' n'am reușit nici ca acest Memorand să ajungă a fi supus hotărîrilor Maiestății Sale Imperiale și Apostolice Regale. Eată cum s'au petrecut lucrurile.

După-ce pe temeiul elaboratelor din trecut s'a stabilit textul definitiv al Memorandului, comitetul a adresat un apel cu deosebire domnilor membri ai conferenței naționale ca întru ridicarea solemnității să asiste la prezentare. la 28 Maiu a. tr. erau față la Viena trei sute de cetățeni români, gata a însoți comitetul la actul prezentării Memorandului. Excelența Sa baronul Braun, ministru de stat și șeful cancelariei de cabinet a Maiestății Sale a declarat dela început, că acordarea unei audiențe la Maiestatea Sa n'ar întimpina nici o pedecă, însă supuși ungari fiind și avēnd și o afacere politică, în sens constituțional s'ar recere pentru încuviințarea audienței și consimțământul guvernului unguresc. Ministrul ung. a latere din Viena s'a declarat incompetent de a se pronunța, ear' demersurile noastre pentru obținerea audienței au trebuit să rămână zadarnice pe cât timp pedeca nu se putea delătura.

\*) Acest raport, făcut de dl Eugen Brote, vice-președintele comitetului național, a fost cetit de dl D. Comșa, secretar, în ședința întâiu (Duminecă, 23 Iulie) a conferenței naționale.

În urma acesteia am căutat ca să prezentăm Maiestații Sale Memorandul pe calea ministrului unghuresc a latere, însă dl ministru, când avea să iee în primire actul a trebuit să plece din Viena. Și astfel nu ni-a rămas decât să înaintăm pe lângă o adresă specială șefului de cancelarie a cabinetului Memorandul cu rugarea să-l prezente pe calea sa Maiestații Sale.

Ministrul de stat Braun a luat în primire și adresa și Memorandul.

La 26 Iulie n. 1892, dl fișpan al comitatului Sibiu a trimis la adresa subsemnatului president o hârtie datată din Sibiu 24 Iulie 1892, prin care se remite Memorandul și cu provocare la un ordin ministerial din 22 Iulie 1892, nr. 477 ne încunoștițează, că domnul ministru regesc de interne „nu se simte îndemnat a așterne la locul mai înalt acest Memorand redactat de singuratici fără de nici un fel de mandat acceptabil, pentru-că nici pe cei subscriși, nici pe cei care au figurat ca deputațiune nu-i consideră ca *legal* îndreptățiți a pași sau a procede în numele sau ca reprezentanți ai poporului din Ungaria cu graiu românesc. (Citatul maghiar în original.)

Din atitudinea guvernului maghiar în întreagă această afacere este evident, că el și-a dat toate silințele, validând considerațiuni constituționale, ca poporul român să nu poată da față cu Capul statului. Și după-ce silințele sale au fost încoronate cu succes, a dovedit prin procederea sa, că nu se simte destul de tare și fi este teamă a supune hotărârii Maiestații Sale Împăratului-Rege plângerile Românilor cuprinse în Memorand. Dacă acest guvern s'ar simți tare, dacă conștiința sa politică ar fi curată, fără îndoială că nu numai n'ar împedea poporul român să se prezente înaintea Monarchului, ci din contră, recunoscând lealitatea și patriotismul acestui popor i-ar ușura calea, și ar reclama chiar intervenția Coroanei, care este adevăratul depositar al intereselor celor mai înalte ale statului.

Politica maghiară nu s'a mulțumit însă numai cu aceste succese ale guvernului, ci a dat îosinea, că în contra „memorandiștilor“ să se pornească o prigonire, unică în felul ei și sistematică. Presa maghiară, purtată de un spirit șovinist, a început a agita în modul ei brutal și lipsit de conștiință, dar neconturbată de nici un procuror al statului în contra națiunii române. Această agitare a presei a provocat scenele turbulente și sălbătice dela Turda, Șimleu și Arad, scene, pe care presa maghiară le-a calificat drept „expresiuni ale patriotismului“. Barbariile comise cu aceste ocașii, atacurile contra averii și vieții unor cetățeni pacinici sunt îndeosebi cunoscute.

Față cu acestea guvernul nu numai că n'a cerut pedepsirea meritată a turburătorilor, a destrăbălașilor, ci nici măcar cercetare în contra lor nu s'a introdus. Dimpotrivă, parte din propria sa inițiativă, parte împins de curentul șovinist dominant, guvernul a mobilizat procurorii din toată țeara, și a pornit un șir nesfârșit de procese politice și criminale ordinare în contra Românilor. Această goană se face fără privire la principiile de drept de constituție și de libertate. Patenta absolutistică de presă, introdusă la 1852, pe când Transilvania era în stare de asediu, și susținută și astăzi în vigoare de guvernul poreclit liberal, nu le oferă destule măsuri draconice pentru a trage înaintea jurașilor maghiari pe Românii patrioți. Drept jertfă a acestei goane începute a căzut un valoros și

iubit coleg al nostru. Dr. Vasile Lucaciu se află în temnița ordinară din Sătmar, unde e deținut sub povara vigoarei ce se aplică numai unui criminal ordinar. După experiențele de până acum în curând fi vor urma și alții, căci lung e șirul acelor bărbați, care se ved astăzi urmăriți de procuratura regească. Și nouă, trimișilor D-Voastre și membri ai subsemnatului comitet, ni-s'a făcut onoarea de a fi rangiați în acel lung șir.

Față cu aceste neîndreptățiri, agitări și provocări din partea contrarilor nostri politici, care și-au pierdut rostul, noi am propagat *moderațiunea*, și am căutat să ferim pe poporul român dela fapte nechibzuite. Am suferit și vom suferi neîndreptățirile, am respins cu demnitate provocările și ne-am ferit să cădem în cursele agitărilor. *Una* am urmărit-o însă în toate împrejurările: ca să rămânem în deplină concordantă cu *sentimentele poporului nostru și ca lumea să fie tot mai mult și mai bine informată despre situațiunea noastră de aici*. Dacă guvernul maghiar ni-a tăiat calea care duce la supremul ocrotitor al statului, dacă acel guvern și-a folosit puterea sa pentru a nici nu permite ca Maiestatea Sa Imperială și Apostolică Regală să iee cunoștință despre cele mai legitime ale noastre gravamine, lumea civilizată trebuia să aibă cunoștință despre acestea și despre toate măsurile violente aplicate de politica maghiară contra desvoltării noastre naționale.

Din aceste puncte de vedere am aflat necesar ca însuși actul prezentării Memorandului să decurgă în mod solemn. Populația vieneză și mai mulți reprezentanți marcanți ai diferitelor popoare din monarchia noastră, precum și o mare parte a tinerimii dela universitatea din Viena, au ținut să-și arete simpatile pentru poporul român. Șirul festivităților arangiate de reprezentanți ai Vienei și ai universitarilor, atingerea membrilor deputațiunii române cu reprezentanții altor popoare, au contribuit și ele la lărgirea cercului care are cunoștință despre situațiunea noastră. Presa vieneză nu poate decât să se ocupe zilnic de cauza Românilor. Din ce în ce cercurile care trebuiau să discute această cauză deveniau tot mai largi. Dacă vedem în sfârșit că organe de presă de talia lui „Times“, „Standard“, „L'Indépendance Belge“, „Allgemeine Zeitung“ (München), „Journal des Débats“, „Kreuzzeitung“, „La République Française“ și altele, nu numai că nu pot să ne treacă cu vederea, ci trebuie să revină din nou la discuțiunea cestiunii române, putem afirma, fără să ne măgulim, că aceasta a ajuns în toată forma înaintea forului opiniei publice europene.

Prin publicarea Memorandului nu numai că am satisfăcut unei hotărâri a D-Voastre, ci prin răspândirea lui în multe mii de exemplare am contribuit în mod însemnat la orientarea opiniei publice despre noi. În această direcție am fost sprijiniți și așezați de brava tinerime universitară română, care în Replica sa către studenții universitari maghiari a cuprins o mulțime de acte și dovezi publice pentru urmărirea și apăsarea neamului românesc din Ungaria și Transilvania.

Congresele de pace internaționale și ele s'au simțit îndemnate a se ocupa de cestiunea noastră, și nu în defavorul nostru.

Este datorința noastră, de care așa credem, nu ne putem dispensa a constata aici, că în toată calea activității sale, acest comitet a fost însoțit de cele mai măgulitoare manifestări de aprobare din partea poporului ro-

mân. Multe sute de adrese de aderență, acoperite cu mii de iscălituri, au sosit la adresa comitetului, și nu exagerăm când susținem că întreg poporul român e cu noi.

Era cu neputință, ca procederea atât de ilegală a guvernului și excesele atât de brutale ale societății maghiare să nu producă și la frații nostri din regatul vecin o adâncă impresie. Din ce în ce mai mult a crescut dincolo de munți interesul pentru soarta noastră și cetățenii capitalei României, întruniți astă-vară în număr de 30.000 și alte numeroase adunări în orașele de provincie, au protestat contra barbariilor comise în contra noastră și și-au exprimat simpatile pentru noi. Dar și dela alte popoare și din alte țeri am primit adrese de recunoștință pentru atitudinea poporului român.

Tot în consonanță cu vederile exprimate de conferențele noastre naționale acest comitet a căutat să vină în atingere mai deaproape și cu popoarele nemaghiare din Ungaria, cu Slovaci, Sârbii, Germanii și Rutenii, pentru-ca toate aceste popoare, deopotrivă apăsate, să pășească solidar cu noi contra politice de maghiarisare. Negocierile în această direcție, începute astă-iarnă între reprezentanții acelor națiuni și noi, au ajuns la o perfectă înțelegere.

Alianța aceasta a naționalităților nemaghiare, întemeiată pe principiul egalei îndreptățiri și al intereselor comune, e atât de firească, încât ea dela sine se va desvolta și întări. Ne-am simțit datorii a o lua în programul activității noastre, fiindcă politica de rasă inaugurată și propagată cu un zel bolnăvicios, a adus patria noastră la marginea prăpastiei. Sistemul politic în formă cum se aplică astăzi, în contra căruia am protestat noi totdeauna, nu se mai poate susține. El a venit cu sine însuși în contradicție și opera distrucțiunii progresează pe zi ce merge. Și cum n'ar veni el în contradicție cu sine însuși, când alătura cu lealitatea datorită Monarchului trebuie să stee prea mărirea lui Kosuth; când alătura cu principiul libertății se proclamă pe față nimicirea popoarelor nemaghiare?

La toate acțiunile noastre, precum le-am schițat pe scurt în acest raport, n'am fost conduși de alte simțăminte decât de simțăminte naționale și patriotice. Sântem deci liniștiți în conștiința noastră ca trimișii D-Voastre, ca fii ai națiunii și ai patriei era să lucrăm astfel precum am lucrat. Tari în această convingere am stat la locul onorific, unde ne-a pus încrederea d-voastre și am păzit cu scumpătate ceea ce ni-ați încredințat. Sântem gata a lua întreaga răspundere a faptelor noastre și a suferi toate urmările acestei răspunderi, ori cât de grele ar fi ele. Sântem gata a jertfi nu numai libertatea noastră personală, ci și vieța noastră pentru binele națiunii, al Tronului și al patriei.

Din ședința comitetului central al partidului național român ținută la 10/22 Iulie 1892.

Dr. Ioan Rațiu,  
președinte.

D. Comșa,  
secretar.

S. Albini,  
secretar.

## Manifestațiunile din România.

Frații nostri din România urmează a-și arăta dragostea ce o simt pentru noi și treburile noastre naționale.



Drept semn al dragostei lor, au mai trimis la comitetul partidului național următoarele scrisori de incurajare:

#### Domnule Președinte!

Ne sînt cunoscute astăzi și nouă și Europei întregi asupririle continue și îndelungatele voastre suferințe; ne este cunoscută bărbăteasca voastră activitate pentru a reda desmoștenitului popor român drepturile lui pe totdeauna; ne este cunoscută activitatea voastră pentru a rezista curentului maghiar, ce ar voi în orbita lui nesocotită să vă răpească ori-și-ce viață politică, să vă reducă în condițiunile Iloșilor de altă-dată.

Noi, cetățenii craioveni, ne facem o datorie frățească arătându-vă, pentru atitudinea voastră, cea mai caldă și durabilă simpatie, asigurându-vă că nevoile și păsurile voastre sînt astăzi nevoile și pasurile noastre.

Vă felicităm din inimă ca aprigi susținători ai cauzei române și vă dorim izbândă bună și cât mai în curînd.

Craiova, 27 Iunie 1893.

(Urmează mii de subscrieri ale celor mai de frunte cetățeni ai orașului.)

#### Valorosule Domn!

Causa pentru care cu bărbăție luptați fiind a întregii români, Vă admirăm și noi Piteștenii cu dragoste, și ne declarăm solidari cu Voi cu inima și sufletul nostru.

Mergeți înainte cu perseveranță pe spinoasa și greaua cale ce ați luat, dreptatea va fi a Voastră, triumful vă va fi asigurat.

Protestăm cu energie contra asupririlor și persecuțiilor ce vi-se fac.

Tărie și credință neclintită, căci cu noi fiind dreptatea, cu noi este Dumnezeu.

Pitești, 1 Iulie 1893.

(Urmează mii de subscrieri ale celor mai de frunte cetățeni ai orașului.)

#### Domnule Președinte!

Știm ce voesc nobilii și civilizații Unguri, dar știm ce voiți și voi, iubii și scumpii frați, cunoaștem tendințele lor asupritoare și tiranice, cunoaștem însă și adîncile voastre suferințe, laudabila și energica voastră rezistență.

Nu e Român, care să nu simpatizeze cu voi, mult nedreptățiți frați, nu e Român, care să nu vă îndemne la luptă continuă, nu e Român, care nu v'ar da concursul seu: Aveți curaj și înainte, și nu uitați că aveți aici 5,000.000 de frați liberi, care își oțlesc zilnic piepturile lor, ca la nevoie să vă întărească rîndurile, și fiecare să vă fie un scut de apărare. Izbânda ne e sigură, înainte, iubii frați.

Noi, cetățenii Severinului, ne facem o datorie frățească, arătându-vă, pentru atitudinea voastră cea mai caldă și durabilă simpatie, arătându-vă vîile și sincerele noastre flegicitări.

Turnu-Severin, luna Iulie 1893.

(Urmează mii de subscrieri ale celor mai de frunte cetățeni ai orașului.)

#### Domnule Președinte!

„Binele ese, până în fine, din excesul răului“.

(Eliade R. Iss. 25.)

Nesfîrșitele atentate și fărâdelegi comise zilnic și în măsură crescîndă de

Unguri contra individualității și a drepturilor voastre celor mai sfinte, au avut darul de a atrage asupra Voastră atenția și interesul întregii Europe și a deșteptă și legitima mișcarea neamului românesc, căruia îi este rezervat un viitor atât de strălucit.

În adevăr, de când a intrat în creerii bolnăvicioși ai Ungurilor nebunatică idee de a maghiarisa întregă Ungaria și apoi a se proclama independenți, faptele nesocotite ale acestor „copii îmbetrâniți“, cum îi numește nemuritorul Bolintineanu, nu mai au sfîrșit. Toate actele, toate legile, toată munca cheltuită de Unguri, de când fatalitatea 'i-a adus la putere, n'au avut alt scop, decât să scoată pe nemaghiari din lege, să-i jefuească, să-i maghiarizeze cu forța. Spre acest scop s'a introdus limba maghiară în școalele profesionale ale nemaghiarilor, s'a înființat Kultur-Egylet-ul, legea kiseded-ovurilor, s'au prezentat proiectele de legi pentru recepțiunea Ovreilor, căsătoria civilă, înființarea școalelor de stat, adecă ungurești, colonizarea Maghiarilor printre Români etc. etc.

Și toate aceste fapte liberale (!) se petrec într'un stat poliglot constituțional cu Austro-Ungaria, unde toți cetățenii autochtoni, indiferent de religie și naționalitate, au și trebuie să aibă drepturi și datorii absolut identice.

Acesta este fundamentalul principiu de organizare al ori-cărui stat modern în care constituția nu este o parodie sau o ficțiune.

Forma dualistică de regim constituțional, încheiată fiind între două state poliglotte, ear' nu între două națiuni izolate, ea nu poate crea privilegii în profitul singuraticilor naționalități, nici nu dă dreptul Ungurilor de a se identifica cu statul Ungariei și a se erige în națiune exclusiv dominantă.

Prin urmare, când Ungurii, ajunși prin intrigă, violență și fărâdelege stăpâni absoluți în Ungaria constituțională, confundând noțiunea guvernului lor abusiv cu noțiunea generală de stat, — deschid proces contra Românilor și vor să-i maghiarizeze: — ei nu țin seamă nici de pactul dualistic, nici de forma constituțională și caracterul poliglot al Ungariei, nici de egala îndreptățire, proclamată prin lege, a tuturor naționalităților, ce alcătuiesc statul ungar.

Astfel fiind, darea în judecată a întregului comitet național român de 25, care reprezintă națiunea română din Ungaria și Ardeal, este și anti-constituțională și anti-legală și anti-umanitară; a) Ea este anti-constituțională, pentru-că într'un stat poliglot-constituțional ca Ungaria o națiune n'are dreptul să dea în judecată și eventual să osândească pe altă națiune conlocuitoare și absolut egală cu ea; b)

anti-legală, pentru-că în Ungaria există legea pentru egala îndreptățire a tuturor naționalităților; c) și în fine, anti-umanitară, pentru-că nimeni pe pământ nu poate nici nu are dreptul de a da pe o națiune sau pe mai multe în exploatarea altei națiuni, mai ales când aceasta din urmă este și mai puțin numeroasă și mai puțin inteligentă și cu mai puțin drept la guvernare.

Conduși de aceste considerante și văzînd că Ungurii vor să împingă lucrurile la extrem și să nimicească pe frații nostri de peste Carpați, noi cetățenii ploieșteni, și cu tot ce are inimă românească facem următoarele solemne declarații:

a) protestăm în fața Europei și a întregii lumi civilizate contra despotismului asiatic și a nesfîrșitelor sîlbătēcii suferite de Români din partea Ungurilor;

b) declarăm că vom fi solidari, și la bine și la rău, cu frații nostri subjugăți, și cătd vreme legea firii nu-și va schimba cursul ei, noi Români din România liberă, sîntem gata a ne da viața pentru apărarea fraților nostri chinuți, a căror existență este nedespărțită de a noastră;

c) aprobăm din adîncul sufletului nostru politica națională inaugurată de frații nostri de peste munți sub conducerea inteligentă a comitetului actual;

d) exprimăm sincera și necondiționată noastră mulțumire și admirație vrednicului, bravului și românescului comitet actual al partidului național român din Ungaria și Ardeal.

Ca ultim cuvînt, zicem bravilor nostri frați români: Aveți încredere în puterea de rezistență și în solidaritatea neamului românesc. Români „dela Tisa până la Mare“ Vă primesc, Vă admiră și Vă strigă: „Înainte, dreptatea și victoria este pe partea Voastră!“

Primiți, Vă rugăm, Domnule Președinte, încredințarea frățeștei noastre considerațiuni.

Ploiești, luna Iulie 1893.

(Urmează mii de subscrieri ale celor mai de frunte cetățeni ai orașului.)

## Predarea stindardelor la Brașov.

Brașov, 19/31 Iulie 1893.

Cel mai falnic soare a răsărit pentru tinerimea română, soare mândru al unirii tuturor tinerilor în suferințe ca cu atât mai mareț să răsără în libertate.

Până când va mai svteni sânge român în vinele noastre, până când va mai palpita o inimă în piept de Român, neuitată vei rămâne, zi sfântă, în memoria noastră și isvor de apă tămăduitoare vei fi pentru toate suferințele noastre.

Ieri, Duminecă în 18/30 Iulie, sus în creerii Carpaților, o mie două sute metri de-asupra suprafeții mării, în superbul Predeal s'a întîlnit tinerimea universitară din România

liberă cu frații din Austro-Ungaria, 'și-au dat mâna frățeste, s'au predat și primit două din cele trei părți ale jalnicului nostru tricolor și au jurat înaintea Dumnezeului popoarelor, că cu toții uniți nu vor părăsi nici-când acel drapel glorios, și nu vor slăbi până când idealul sfânt al poporului nu va fi realitate.

Eată amănuntele acestei zile istorice.

Ieri la 2 oare 9 m. p. m. au sosit la Brașov domnii L. Popovici, L. Tilea, E. Tătar, A. Vaidă și N. Lupan, studenți universitari, cu steagul albastru și roșu, însoțiți de mai mulți domni din Sibiu. În Brașov au fost primiți de public numeros, din care s'au alăturat 6 persoane delegațiunii.

Ovațiune mai mare nu s'a putut face pe peron, căci era închis, fiindcă în același timp a trecut prin gară incognito cu tren separat regele României. Cu toate acestea răsună din toate părțile „Ura!” și „Să trăească!” La 2 oare 19 minute a plecat trenul mai departe. La stațiunea din Dêrste, unde am stat o minută, am fost întâmpinați de peste 200 țerani români din Săcele și jur, cu vrednicii preoți în frunte cu urale entusiaste „Trăească studenții!” „Trăească tricolorul!” Aici încă s'au alăturat 10 tineri delegaților. Întonând imnul național „Deșteaptă-te Române!” s'a pus trenul în mișcare și a sburat prin romantica vale a Timișului până am trecut frontiera. Însuflețirea ce ne-a pătruns simțindu-ne pe pământ liber român, nu se poate descrie.

Am intrat în gara Predeal. Aici ne-a primit un comitet al studenților din România în frunte cu neobositul Dimitriu, student în București. Trecând apoi cordonul s'au desfășurat cele două stindarde, care simțindu-se pe pământ liber, par'că fâlfâiau și mai vesel și mai mândru.

Aici ne-a întâmpinat venerabilul president al Ligei dl Urechia împreună cu mai mulți membri ai comitetului executiv din București, Liga din Predeal, delegațiunile studenților din București și Iași și numeros public din București, Ploiești, Sinaia, Bușteni, Predeal ș. a.

Domnul Lazar Popoviciu, conducătorul delegațiunii austro-ungare, rostește primul cuvânt, accentuând că granița politică care ne desparte nu există în inimile noastre, în sentimentul nostru. Toți suntem una, în toți un suflet bate.

Împărțim durerile ca și bucuriile. Stindardul nostru a fost insultat de autoritatea publică, îl împărțim, cel auriu ca sfântul soare rămâne la noi, căci înseamnă viitorul românismului, care nu e depărtat, stindardul albastru îl predăm fraților din București, cel roșu, care înseamnă, focul ce ne străbate inimile pentru poporul nostru, îl predăm fraților din Iași. Dintr'un stindard trei bucăți am ales, credem însă că nu e departe timpul când earăși se vor reuni. „Ura” și „Trăească” îndelungate au întrerupt vorbirea, după care dl Popoviciu a predat dlui Urechia cele două stindarde. Tarafa de lăutari întonează „Deșteaptă-te Române”.

După primirea stindardelor se urcă pe tribuna improvisată dl Urechia.

Dl Urechia rostește un discurs perfect, care speriez a vi-l pute trimite pentru un număr viitor. Oratorul insistă asupra sublimiei meniri a poporului român, pune față în față poporul român cu cel maghiar, primul prin demnitate și bărbăție s'a manifestat la Sibiu în zilele istorice din 11 și 12 Iulie, probând lumii că e demn de înalta sa menire, ear' Maghiarul s'a manifestat trei zile mai

târziu la Turda, probând lumii că e un popor ce moare. Predă apoi stindardele studenților din București și Iași, conjurându-i să le păstreze ca tesaur sfinte, care numai acolo se apară, unde unitatea celor trei colori se împlinește.

În numele studenților bucureșteni mulțumește studentul Băileanu, asigurând că inscripțiunea stindardului „Pe voi vă urmărim” va fi totdeauna losinca studentului român până când înalta misiune va fi împlinită.

În numele studenților ieșeni primește stindardul St. Răscănu, care emoționat declară că inscripția „Totul pentru națiune” va rămâne totdeauna devisa tinerului român.

Dl Ionel Grădișteanu, vorbește în numele secțiunii Predeal a Ligei culturale, asemănând albastrul stindardului cu albastrul cerului, care cuprinde toată lumea.

Urcându-se studentul Vaida din Viena pe tribună, declamă o odă ocazională, ear' în fine vorbește dl Policrat salutând în numele luptătorilor tinerimea care acum intră în acțiune.

Cu acestea s'a terminat partea oficială, care a decurs în cea mai deplină ordine.

După aceea s'a servit un prânz luclic studenților universitari în restaurațiune. Menu-ul a fost: mezelic, supă, sarmale, muschi, prăjituri, înghețată și poame.

În decursul mesii au cântat lăutarii „Deșteaptă-te Române” și mai multe cântece naționale, între care unul actual, în care mama România îmbărbătează ficele Bucovina, Ardeal, Bănat ș. c. l.

La banchet a rostit primul cuvânt dl Russu Șirianul, spunând că până acum numai oameni au fost exilați, dar' acum se exilează și sentimente, s'a exilat din patria noastră stindardul albastru, credința. Pentru credința și viitorul neamului a fost frânt în roată Horia și Cloșca, hrănit cu otravă al munților rege Avram Iancu, pentru această credință zace în temnița ordinară apostolul Dr. V. Lucaciu, pentru aceasta e astăzi împrorocuată floarea Românilor de dincolo de Carpați, comitetul național și studenții români. Compară conferența din Sibiu cu demolările din Turda, care comparație îl duce la concluziunea că cauza română trebuie să învingă, fiindcă credința se întărește.

După aceea acordează dl Urechia cuvântul dlui Vasile Mangra, zicând:

„Preoți cu crucea 'n frunte  
„Căci oastea e creștină!”

Între aplausele însuflețite și îndelungate se ridică dl Mangra și emoționat, fiindcă acum păsește pentru prima-dată pe pământul liberei României, arătând spre stindardul albastru zice „in hoc signo vinces!” Credința va învinge. Biserica care este sanctuarul credinței și o propagă cu abnegațiune a susținut în toate timpurile idealul național, unitatea culturală a tuturor Românilor. Aceleași cărți se cetesc, aceleași rugăciuni se rostesc, aceeași limbă se ridică la Dumnezeu în toate bisericile române. Această unitate trebuie să existe și să se desvoalte și mai departe. Îndeamnă la iubire către biserică, singura mântuitoare a neamului românesc.

Dl Ioan Slavici ridică păharul seu pentru acei bătrâni, care înțelegând tinerimea lucră mână în mână cu ea pentru prosperarea neamului. Au mai vorbit apoi dnii Urechia, Gidiu și C. Ionescu pentru aprigii luptători naționali, Liga, comitetul național și studenții.

La oarele 7 stând trenul gata spre plecare s'a terminat banchetul. Studenții au ar-

borat stindardele pe tren și între urale puternice și însoțiți de studenții austro-ungari și numerosul public au plecat spre București. Lăutarii cântau „Deșteaptă-te Române”, și o furtună de „ura” petrece trenul ce începe pleacă din gară în frunte cu stindardele. Noi am însoțit stindardul până la Sinaia. La toate stindardele, damele aruncau flori, lăutarii cântau imnul național, casele erau împodobite cu tricolore și ferestrele înghesuite de public ce saluta cu batiste albe. Entusiasme nedescrribibil. La Sinaia ne-am despărțit cu lacrimi în ochi de iubitul nostru stindard, ne mângăiem însă cu speranța că 'l-om vedea cât mai curând.

În fugă am dat o roată prin Sinaia și ne-am reîntors apoi cu trenul de 9 seara plin de însuflețire și credință la Brașov. *Ler.*

\*

Pe de altă parte „Voința Națională”, sosită astăzi, ne aduce următoarele știri despre primirea făcută studenților în Ploiești:

„În gara Ploiești peste 2000 persoane, în frunte cu mai multe societăți, cu drapelele lor, veniseră să întâmpine studențimea, să salute steagul ce-l aduceau cu ei. Manifestația era imosantă.

„Dl G. Ionescu luă cuvântul și în termeni calzi arătă Ploieștenilor ce însemnătate are, pentru studenți și toți Români, acest steag.

„La cuvântarea domniei-sale 'i-se răspuns de către un cetățean din Ploiești.

„Dl Răscănu, student din Iași, spune că alături de steagul albastru, mai este unul roșu, pe care-l duce tinerimii din Iași, care împreună cu cea din București a deschis această aprigă campanie contra asupritorilor neamului românesc.

„Dl Mircea G. Petrescu zice, că tinerimea universitară din România se simte adânc mișcată de frumoasele simțăminte de care întotdeauna a fost însuflețită cetatea Ploieștilor. Tinerimea universitară este adânc mișcată văzând sprijinul ce această cetate îl dă în lupta de față, precum în tot timpul ea a jucat un rol atât de însemnat în luptele mari pentru libertate și naționalitate!

„Ploieșteni, zise d-sa, studențimea României vă salută și vă admiră.”

Trenul porni în strigătele tuturor: „Trăească Ploieștenii”. „Trăească studenții”.

\*

„Steagul albastru a fost depus la societatea studenților universitari „Unirea”.

## SCRISORI.

*Onorate Dle Redactor!*

Te rugăm binevoește a da loc și cuvintelor noastre în binecuvântata de Dumnezeu foaie a noastră „Foaia Poporului”, ca să fim mângăiați într'aceea, că dacă noi ca niște oi din turmă poate am rătăcit strigând, să ne audă păstorul, sau dacă nu am rătăcit — atunci, păstorul dacă e cu suflet către turma sa, barem nu strige el, nu cheme lupii să o sfășie.

Treaba stă astfel: Pe noi din comuna Șepreuși ni-a dăruit Dumnezeu cu un posesor, domnul Ioan Pêrvu, care și până acum a dovedit în destule rânduri că e creștin bun, a dăruit pe seama sf. noastre biserici gr.-or. aproape la trei mii fiorini, a făcut, ce până acum în comuna noastră Șepreuși altul nu s'a aflat să facă. Acum de nou face încă un dar foarte frumos și anume: Fiindcă domnul po-

sesor nu are familie din sângele seu, voește să aibă mângâiere în aceea ca să-și facă un nume nemuritor adecă: voește să înființeze o a treia parohie, fiindcă două sînt, și numărându-ne ca la patru mii suflete și la opt sute număr de case, credem că corăspundem după regulament, ne dăruiește o sesiune de pământ, care are a fi parochială, pe seama preotului al treilea în veci. Am și făcut o rugare către prea stimatul episcop și îndurat părinte al nostru din Arad, spunând darul cel frumos și motivele pentru-ce. În rugarea aceea chiar noi și alți plugari care știu scrie am umblat din casă în casă ca să scriem numai pe aceia, care sînt capul casei și care voesc, dintre care unii sedăși de preoții nostri nu au subscris, și la vre-o cinci sute au subscris.

Văzând acestea preoții s'au înversunat foarte tare, dar' ce folos, căci știm că voea poporului e voea lui Dumnezeu. Aducem dar', on. dle redactor, și iubiți frați economi, acestea la cunoștință, ca să judecați puțin asupra lucrului, că un fapt așa frumos ca și aceasta ce-l face dl posesor cine se mai află să-l facă? pentru ce noi să-l respingem? Sîntem bucuroși și voioși de așa ceva.

Ne doare însă de un fapt, ce unul dintre domnii preoți ai nostri a săvîrșit în ziua de 30 Maiu v. în sfînta biserică. După-ce s'a sfîrșit dumnezeiasca liturgie, cu patrafirul pe grumazi a ținut părintele Ioan Stana, — nu cuvîntare — ci batjocură asupra comunei noastre, pentru-că ne învoim la înființarea parohiei a treia, tăind în noi ca în lemne și amenințându-ne cu degetul. Noi așa credem, după puțină noastră pricepere, că preotului nu 'i-ar fi iertat a huli pe nime, mai ales a batjocori satul întreg, cu patrafirul sfîntit pe sine.

Lăsăm să judece lumea ce preot poate fi unul ca acesta.

Asigurându-vă și promițându-vă că întotdeauna vom fi creștini buni și Români buni, rămânem în comuna Șepreuși la 31 Maiu 1893.

Adînc stimători:

*Ioan Bann,*  
econom.

*Ionuță Părvu,*  
econom.

## Știri din comuna Mesici.

Ni-se cere să publicăm următoarele:

În 6 și 18 Iunie anul c. s'au căpătat 73% de lanță de pădure dela mănăstire, cu care s'a mînat proces de 20 de ani. A venit tribunalul din Biserica-albă și a mers la pădure în fața locului și ni 'l-a predat după lege locuitorilor din Mesici. Totuși în comuna Mesiciului a fost o întemplantă tristă. Cu data de 22 Iunie și 4 Iulie a mers un om cu numele Ioan Gizăl la pădure să caute uscături, să tae cu taxa dela codrul Mesiciului și a fost aproape de codrul Jabuci. Atunci un șumar cu numele Gioca a dat cu pușca în Ioan. Sormanul a picat jos, ear' dînsul a fugit în partea stîngă. Bietul Ioan a avut noroc că au fost niște păcurari cu oile în pădure și 'l-au dus la sălaș până dimineața, că altcum ar fi murit. Întemplantă a fost la 5 ciasuri după amiază, până astăzi tot se mai află în viață.

În 23 Iunie am fost la moară la Verșeț și am aflat acolo pe un om din comuna Straja și eu 'l-am întrebat cum se aude pe la ei despre căsătoria civilă? Apoi 'mi-a spus că tot așa, și 'mi-a spus că membrii școalei au ținut o ședință cu popa în frunte și învățătorii și învățătoarea și au făcut un protocol unguresc, dar' popa și comitetul ar fi zis să-l facă

românește, că altfel nu-l iscălește, dară învățătorul și învățătoarea au rîs de dînsii că au făcut ungurește și popa cu membri nu au iscălit protocolul pentru aceea 'l-au pîrît pe popa la solgăbirul din Biserica-albă.

*Lazar Drăghici,* plugar.

## CRONICĂ.

**Adresă de felicitare părintelui Dr. Lucaciu.** Din Alba-Iulia s'a trimis „Tribunei” următoarea adresă: Iubite apostole și martire al nostru! Te felicităm pe Tine, Tu falnic și nebiruit stegar al românismului! Te salutăm cu mândrie străbună, pentru-că dumnezeirea a schimbat jocul nebun al călăilor neamului nostru și începe să fie pe partea noastră. Măritul consistor din Blaj Te-a achitat și absolvat de sub greutatea acuzelor ticăloase în care Te-a tîrît nevrednicul Szabó János. Bucură-Te, pentru-că și noi ne bucurăm dimpreună cu Tine. Ne bucurăm din tot sufletul nostru românesc și-ți spunem aici că inimile tuturor Românilor numai cu Tine și pentru Tine palpită, pe Tine Te mărește și pe Tine Te admiră. Ai puțină răbdare și în scurt ai să fii scos din lanțurile temniței și ale întunerecului ei și redat nou, care cu atîta religiozitate Te oftăm. Conferența noastră generală la auzirea scumpului Tău nume a isbucit în mod spontan și fără astempăr în nesfîrșite ura! (Să trăească, și vivat de spărgea sala.) În ciuda lui Szabó János și a stăpînilor lui strigăm și noi un întreit ura, vivat Lucaciu, scumpul nostru mucenic.

*Ilariu Tulburean.*

**Petreckeri.** Duminecă la 6 August n. a. c. se va ține o petrecere de vară în salele sau în grădina școalei din Cut.

— Corul vocal român din Biserica-albă va ține Duminecă în 6 August 1893 st. n. în Sasca o producțiune de cântări.

— „Reuniunea femeilor rom. gr.-cat. din Roșia-montană” va ține Duminecă în 1/13 August o petrecere de vară în locul numit „Carpini”. Fiind timpul rău, petrecerea se va ține la casină.

— Inteligența română din Gurariului invită la petrecerea de vară împreună cu joc, ce o va ține Duminecă în 6 August st. n. 1893 în parcul „Sub peatra gurgueată”.

**Necroloage.** Zilele acestea a răposat în Caransebeș învățătoarea *Areti Ionașiu*, fiica domnului asesor consistorial Ioan Ionașiu. În mormîntarea s'a făcut la 11/23 Iulie cu mare pompă.

— Se anunță încetarea din viață a d-nei *Maria George Gaetan*, din Brăila, întemplantă la 17/29 Iulie l. c. în Sibiu.

**Un preot nedemn.** Se scrie din Sânt-Iosif, cercul Rodnei-Vechi: Preotul din comuna Sânt-Iosif (Poiana), cercul Rodnei-vechi, cu numele Stefan Buzilă, sub numele de „Buzila István” mai zilele trecute a înaintat rugare la înaltul minister pentru a 'i-se acorda un ajutor de stat, motivându-și cererea sa cu sărăcia parohiei sale. Parohia săracă este aceea, care la înaintașul preotului de azi a fost în stare a-i aduce atîta venit, cât pe încetul 'și-a făcut o avere de 20.000 fl. Sfînția Sa părintele cred că ar face mai bine, dacă ar umbla întru a-și câștiga iubirea poporenilor sei, care nu o are, decât în a căș-

tiga ajutoare dela stat. Precum fi crește fiecărui Român adevărat inima când aude sau cetește că cutare preot sau ori-ce alt fel de cărturar român, ce lucruri frumoase a adus pe altarul națiunii, așa cred că fiecărui 'i-se va umple inima de amărăciune, când va ceti această știre, precum mie 'mi-s'a umplut când am auzit-o.

*Un Român.*

**Lovită de trăsnet.** Ni-se scrie din Chimitelnic cu data de 1 August n: Aseară după 7 oare a venit asupra comunei noastre de către Răsărit un noraș cu o ploaie lină și frumoasă. Seria durduitelor s'a început cu un trăsnet puternic, care din întemplantă chiar în apropierea comunei a lovit pe o Țigancă în momentul când voi să plece dela secere către casă așa de puternic, încât pe loc a rămas moartă, însă fără a o răni decât că 'i-a pîrilit comănașul și năframa de pe cap.

**Un om mârșav.** Din Ciuguzel se vestește „Tribunei” următoarele: În 12 Ianuarie 1892 fiind adunați fruntașii acelei comune la unul dintre curatorii bisericești, la o petrecere, între altele, a venit vorba și despre alegerile dietale, ce erau atunci în curgere. Între cei de față a fost și dl Ioan Manu. Rugat fiind de popor să le dea explicații în privința alegerilor dietale, dl Manu li-a răspuns, că „noi Românii n'avem ce căuta la alegeri și să aderăm la hotărîrea comitetului național”. Tot atunci în timpul mesii dl Manu a toastat pentru comitetul național. S'a găsit însă între cei de față un trădător de neam, care 'l-a denunțat pretorului-suprem din Aiud Szász József ca agitator. La arătarea acestuia, judecătoria cercuală 'i-a intentat proces. În 11 Martie a. c. s'a ținut pertractarea finală la tribunalul din Murăș-Oșorheiu. Dl Manu a fost condamnat la 14 zile temniță de stat, ear' în urma apelării procurorului, tabla regească 'i-a urcat pe deapsa la 1 lună temniță de stat. De însemnat e, că denunțantul nu numai a figurat ca martor în proces, dar' a adus și alți martori, mituiți cu bani, în contra acusatului. Denunțăm națiunii și pe acest păcătos, pentru-ca să-l cunoască și să-l desprețuească ca pe un trădător de neam. Numele lui e Toma Ilie, primar comunal în Ciuguzel.

**Un portofoliu ministerial perdut și ear' regăsit.** Ministrul-president al Ungariei era cât p'aci să rămână fără portofoliul ministerial. Lucrul acestea pare cam curios, mai ales că nici o crîșă ministerială nu s'a semnalat, și cu toate acestea e adevărat. Eată cum s'a petrecut: Zilele acestea ministrul-president a făcut o preumblare cu trăsura prin oraș. De obicei, ministrul ori-unde merge, totdeauna duce cu sine și portofoliul de pele. Bag-seamă 'i-e drag de el! De astădată încă avea portofoliul cu sine. Tocmai când trăsura mergea mai repede printr'o stradă, fără-ca ministrul să fi prins de veste, îi alunecă portofoliul din interiorul trăsării și cade jos. O femeie observă aceasta, se uită după trăsura și, după insignii, recunoaște numai decât trăsura ministrului-president. Imediat femeia ridică portofoliul și aleargă după trăsura strigînd să oprească. Ministrul auzind strigătele dă ordin vizitiului să oprească Ministrul își ia în primire portofoliul dela femeie și îi mulțumește, strîngîndu-i mîna. Totodată ministrul se informează despre nume și locuința femeii.



# ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

## Reuniuni de credit rurale.

(Urmare.)

Să ne ocupăm deci mai aproape, cum e făcută așa o reuniune, și să vă gândiți, că n'ar fi bine să aveți și D-Voastre așa o reuniune?

Vom ceti statutul unei reuniuni, pentru-ca să cunoaștem cuprinsul lui.

Scopul reuniunii e pe lângă procurarea de bani și a îmbunătăți în toată privința relațiunile membrilor, zicându-se în statut indeosebi, că *înriurirea morală* să fie una din problemele principale. Bani la astfel de reuniuni nu sunt scop, ci numai mijloace la scop. Pentru a influența mai bine în privința morală asupra membrilor, mai cu seamă pentru a judeca, dacă împrumuturile se întrebunțează bine și dacă siguranța lor e garantată, reuniunea are o întindere mică asupra unei sau duor comune și se pot primi numai persoane din comunele acelea ca membri. Membrii reuniunii au să formeze așa zicând o familie mai mărită, ai cărei membri se ajută în toată privința cu faptă și cu sfat. Din care cauză nici un locuitor al unei comune, care este demn de reuniune, nu se poate respinge, pe când astfel de persoane, a căror purtare nu corespunde cu spiritul reuniunii, trebuie delaturate. Se înțelege de sine, că numai persoane, care se bucură de dreptul de dispozițiune, pot deveni membri. Eșirea din reuniune este permisă fiecărui membru.

Toți membrii sunt obligați a înainta interesele reuniunii în toată privința și a garanta pentru datorințele reuniunii acesteia, precum și creditorilor ei cu toată averea lor conform legii comerciale. Garanța aceasta nu se întărește până când reuniunea există. Încât ea n'ar pute împlini datorințele sale și ar trebui să de faliment, lipsa s'ar împărți în părți egale asupra tuturor membrilor. După eșirea unui membru, obligamentul lui pentru datoririile reuniunii înceată după un an.

S'a propus din mai multe părți a se mărgini, ca la societățile pe acții, numai cu o garanție mărginită. Garanția aceasta n'ar ajunge însă, fiindcă reuniunea al cărei cerc trebuie să fie principal mic, n'ar căpeta creditul recerut. Dar' lucrarea reuniunii ar luneca poate la afaceri primejdioase, cum s'au întemplat de multe-ori la societăți pe acții. — Unirea nemărginită, care, precum voiu arăta mai în urmă, — este la reuniuni de credit, nu este deloc primejdioasă și dă din contră o garanție pentru o purtare a afacerilor conștientioase, împintinând (admoniând) în toate privințele la băgare de seamă.

Membrii au dreptul de a participa la toate foloasele, care le are reuniunea, și, încât ajung mijloacele bănești, a cere

împrumuturi și a vota la adunările generale. *Adunarea generală* are loc de două-ori pe an, primăvara și toamna, și afară de aceea de câte-ori e trebuință. Ea are să aleagă direcțiunea, comitetul de supraveghere și pe cassarul, a fixa mărimea sumei, până la care se pot da împrumuturi, mărimea cametei și a proviziunii pentru împrumuturi, a hotărî suma profitului sau pierderii anuale, care este a se împărți membrilor, și a hotărî despre absolutul cassarului. Adunarea generală poate exercia toate drepturile reuniunii, deoarece-ce ar fi nepractic ca toate hotărîrile să se ducă în deplinire prin adunarea generală. Reuniunea își improtocolază ca o persoană juridică firma și persoanele, care primesc dreptul de firmare și pot reprezenta reuniunea fără multe formalități. Reprezentarea aceasta se face prin direcțiune, care consistă din 5 — 6 persoane cunoscătoare în toate împrejurările membrilor. Direcțiunea are să hotărască despre primirea sau respingerea membrilor, despre toate intratele și cheltuelile, despre încuviințarea de împrumuturi, a supraveghia afacerile cassei și de socoteală, a examina încheierile de cassă și bilanțurile și a dispune despre așezarea banilor, spre creștere.

Direcțiunii este pus alături cassarul, ca purtătorul cassei și notar. El are a purta sub conducerea directorului protocoalele, a compune socotelile și bilanțurile, a îngriji de bani, de hârtiile de valoare și de condicele reuniunii, a compune toate lucrările scripturistice, încât sunt fixate prin instrucțiune. El este reuniunii responsabil și are să depună cauțiune sau chizeși (cavenți). Pe când membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghere au să provadă posturile lor, întinderea mică a agendelor lor, cu slujbe de onoare, cassarul primește pentru osteneala și responsabilitatea lui o plată corespunzătoare, care o va fixa adunarea generală. E de recomandat a 'i-se da o plată fixă, care corespunde lucrului, nu însă a-'l plăti cu o parte din profit sau cu venite din circulațiune brută, căci prin aceasta ușor se naște nisuița de a urca afacerile de bani ale reuniunii spre paguba acesteia. Din același motiv cassarul nu poate să fie membru nici al direcțiunii nici al comitetului de supraveghere.

Comitetul de supraveghere, care poate să fie de 3 — 5 membri, supraveghiază toată purtarea direcțiunii și a cassarului. Mai cu seamă are îndatorirea de a face scontrări (cercetări) de cassă în fiecare trimestru sau și mai de multe-ori, a examina siguritatea pretensiunilor etc.

Împlinindu-și organele de administrațiune obligămintele lor cu conștientiositate, creditul reuniunii se va întări și banii trebuincioși pentru purtarea afacerilor vor incurge ușor.

(Va urma.)

## Fragile de grădină.

Fragile (fragii, frăguțele, căpșunile, pomițele) se cultivă pentru fructele (roadele) lor atât de gustoase și răcoritoare. Lungile odrasle ațoase ce isvoresc din tulpini cu vreme se înrădăcinează și servesc ca material de prăsilă. Fragile cer un pământ gras, încâtva lutos, scutit de vânturi aspre și arșița soarelui dela ameazi. Pământul nêsipos și prea ușor ar trebui amestecat cu mult lut, bălegar putred de vaci sau cu noroiu dobit din bălți și părae. Numeroasele soiuri ce se cultivă în grădini își trag obârșia din următoarele cinci neamuri (specii) de fragi.

*Fraga comună* sau *de câmp* cu fructe cam mici, de un gust și o dulceață mai presus de a celorlalte neamuri. Soiurile de grădină se deosebesc prin fructe neasămănat mai mari.

*Fraga de munte* este mai puțin mănoasă și are foi și mlădițe përoase, moi la pipăit. Fructele sunt mărișoare, foarte aromatice (mirositoare) și încâtva dungoase sau ascuțite.

*Fraga de Canada* cu foi deasupra netede și fructe mari, frumoase și de regulă timpurii.

*Fraga de Chile* se deosebește prin foi mari, de un sur verziiu. Fructele ajung mărimea ouălor de porumb și chiar a celor de găină. Din acest neam face parte fraga numită *Ananas* cu fructe roșii sau trandafirii decum nu se poate mai aromatice și frumoase.

De recomandat sunt mai ales soiurile mănoase, puțin expuse gerului și înzestrate cu fructe mari, frumoase, aromatice, dulci și virtoase. Calea cea mai sigură este să cumpărăm din oraș tulpini de mai multe soiuri și să le sădim deschilin pe câte un petec în pământ. După 2—3 ani de cercare mărginim apoi cultura la câteva soiuri, despre care ne-am încredințat, că le priște clima locală și celelalte împrejurări.

Am merge cu mult prea departe voind și numai să descriem în treacăt soiurile, a căror număr este așa zicând nesfârșit. Vom înșira deci cu numele câteva puține soiuri, care intrunesc toate sau aproape toate cerințele dorite și anume: *Fragile de lună, Admiral Dundas, Souvenir de Kieff, Victoria, Sir Joseph Paxton, Doctor Hagg, Alexandra, Abd-el-Kader, Perfection, Conte Moltke* ș. c. l.

Plantele ce s'ar sădi primăvara rămân slăbuțe și produc flori puține, care și ele trebuie nimicite, în folosul roadelor de mai târziu. Sădite însă prin August, ele au când se întări și rodesc bine în anul următor. De prăsilă se aleg puși (vlăstările, odraslele, vițele) mai bătrâni și puternici din apropierea tulpinii-mame ca fiind mai mănoși decât cei îndepărtați și tineri. În locul puilor ne putem servi

de bucățile agonisite prin desbinarea tulpinilor mai groase. Asemenea bucăți se scurtează cu o foarfecă la rădăcini și se curăță de foile îmbetrânite.

Plantele se sădesc în depărtare de 40—50 centim. într'un pământ săpat cu hârlețul (arșeul, hârșeul) și greblat bine, apoi se udă îmbelșugat cu străcurătoarea. Mai târziu pământul se scormonește cu o sapă mică de câte-ori buruenile amenință a se incuiba. În anii următori, prin Octomvrie sau Noemvrie, plantele se despoaie cu ajutorul foarfecii de foile mai bătrâne cum și de ciompurile fructelor. Puii ar trebui cionțați care după ce s'a ivit, afară de cei meniți pentru prăsilă. În ajunul iernii se așterne gunoiu putred, care să îngrășe pământul și să aștere tulpinile de ger; așternutul se nu se vină pe inima (mijlocul) tulpinilor. Ca adăpost în iernile geroase se recomandă cepii (crengile) de brad.

Cu începerea primăverii, plantele se curăță de rămășițele stricate, se sapă și se îngrășe cu gunoiu putred și mărunt. Udatul se repetă des, seara sau dimineața pe răcoare. Pe timpul înfloririi, apa se va turna numai la rădăcini. Întrerupând stropirea până în ajunul coacerii fructelor dintăiu. Sub povara mai ales a fructelor mari, codițele lor înclină spre pământ, așa că unele fructe se murdăresc, altele trec în mucezure sau le rod melcii golași (culbecii). Se recomandă deci a presăra puzdării de cânepă sau a propti fructele de crengi înfipte în pământ. În urma recoltei, plantele se curăță de pui, se sapă și se udă bine. Trebuința de a reînnoi săditul se ivește prin al patrulea an, când roadele încep a da înapoi.

*Fragile de lună* se deosebesc prin aceea, că rodesc cu îmbelșugare de după recolta soiurilor uriașe și până în Octomvrie. Ele ar trebui prăsite din sămânța fructelor rescoapte și cât mai frumoase. Sămânța se scoate și se spală într'un vas cu apă, se uscă pe hârtie și se păstrează undeva la aer. După-ce s'au întărit bine, plantele se sădesc după o ploaie caldă într'un pământ gras și bine scormonit la depărtarea de 15—20 centimetri. Puii se vor cionta care cum s'a ivit. În primăvara următoare, plantele se scot cu îngrijire și se sădesc la o depărtare întreit mai mare. Pământul se fie lucrat adânc și îngrășat cu mult gunoiu putred.

Fructele coapte de fragi se culeg cu codițe cu tot dimineața pe răcoare. Miezul atât de gingaș trebuie ferit până și de atingerea cu degetele. De o păstrare mai îndelungată poate fi vorba numai într'un ghețar.

Fructele de trimis aiurea se împachetează în coșuri (corfe) lătărețe în patru muchi, cuprinzând 2—3 rinduri de fructe, printre care se aștern frunze tinere de teiu.

## Compostul.

Astfel se numește gunoiul ce se prepară din tot felul de rămășițe și lăpădături, pe care ușor le poate stringe economul la moșia sa sau le aduce de aiurea fără multă trudă și cheltueală.

Pe seama compostului se potrivesc cu deosebire rămășițele animalice de ori-ce soi, precum: mațele și alte măruntăi, sângele, cărnurile stricate, părul, lâna, penele, aschiile de unghii și de coarne, petecile de postav și de piele și în deosebi mortăcinile (stirvurile) atât de bogate în materii nutritive; între cele mai prețioase materiale se numără oasele pisate, crude sau arse. Dintre numeroasele rămășițe de plante amintim pe scurt: glodul din bălți și părae, măturătura, frunzișul, putregaiul, pleava, gătejele, scoarta dela pielari, buruenile și cotoarele strinse de prin grădină și de aiurea, cetina, tărițele de lemn, funinginea, gliile și c. l. Sânt câteva minerale, care și ele se pot întrebuința, anume: făina de ghips, varul ars, marga, cenușa. De asemenea se poate întrebuința urina (udul), gunoiul de grajd, escrementele din eșitori și găinașul.

Pregătirea compostului se face de obicei în cutare unghiu al grădinii, săpând mai întâiu o groapă în adâncime de  $\frac{1}{2}$ —1 metru. Rămășițele amintite se așează rinduri-rinduri care când s'a fost adus, formând cu timpul o grămadă, care se stropește de repetite-ori cu urină, ear' când și când se scormonește și se amestecă deopotrivă. În lipsa de urină ne putem ajuta cu apă, care și ea grăbește putrezirea. Supus fiind acestor îngrijiri, compostul se preface cu timpul într'un gunoiu sfirmicios, care frăgezește și îngrășe pământul de minune.

Compostul priește mai ales legumilor, florilor, pomilor și ierburilor. Înriurirea sa asupra pământului atrînă parte dela cum s'a fost pregătit, parte și mai cu seamă dela felul și numărul materiilor cuprinse într'insul.

## Scoaterea gustului de mucegaiu din buți.

Se spală butea și se perie bărbătește cu apă caldă, apoi se expune aerului până-ce doagele s'au uscat îndeplin. Înlăturând acum fundul (capacul, coperământul), partea din lăuntru a buții se stropește cu spirt curat, care se aprinde punând fundul așa ca flacăra să aibă pe unde răsufa. După câteva secunde (clipite), fundul se pune la o parte și butea se restogolește până-ce flacăra s'a stins cu totul. La o bute de 60 ferii sau vedre noue (60 decalitre = 600 litre) ajunge  $1\frac{1}{2}$  litră de spirt.

## Când ar trebui hrișca tăiată?

Hrișca (hrișca) este o plantă care, cosită fiind mai târziu decum s'ar cuveni, se scutură din seamă afară. Ea ar trebui cosită pe dată ce o mare parte a grăunțelor sânt galbine sau negre-cafenii; ca fiind coapte se pot privi chiar și grăunțele altcum verzi, dacă sânt mari și îndeplin dezvoltate. În deosebire de această purcedere nimerită, economii nostri amină tăiatul până într'un târziu, adese până-ce s'au înegrit grăunțele aproape toate. Urmarea este, că se scutură sumetenie de grăunțe frumoase și grele, așadar' tocmai ce este mai prețios. Paietele de hrișcă ar trebui date vitelor curând după treerat, altcum nu le priesc așa bine. Întrebuințată în stare proaspătă, pleava de hrișcă înriurește asupra vitelor asemenea fânului bun.

## Însemnarea uneltelor de fer și oțel.

Când cu perderea și înstrăinarea topoarelor, sapelor, coaselor și altor asemenea unelte, adese se nasc certuri și neajunsuri fel și fel. În lipsa unui răvaș, care se nu îngădue bănuială, este cu anevoie și une-ori cu neputință a dovedi aeeva, care unealtă a cui este. Se întemplă de stăpânul însuși rămâne nedumerit. Vom lucra dar' înțelepțește înzestrând asemenea unelte cu literile (slovele) începătoare sau alte răvașe (semne) neîndoioase. Cea mai ieftină și simplă purcedere este să ungem ferul sau oțelul înferbentat cu sêu virtos sau cu ceară. După-ce pătura subțire de sêu sau de ceară s'a învirtoșat, luăm un cuiu ascuțit și scriem literile dorite, apoi turnăm „apă tare“, care mai târziu se spală cu apă. Rămășițele de sêu sau de ceară se înlătură prin căldură. Literile făcute cu cuiul rămân săpate în fer sau oțel tocmai pe tocmai.

## Strămutarea pomilor în cursul verii.

De o strămutare în cursul verii, lucru firesc, poate fi vorba numai când avem de a face cu pomii, care ni-ar fi stând în cale, fie că avem să clădim în locul lor, fie că se înființează un drum nou și c. l. Supuși fiind la îngrijirile cuvenite, altoii și pomii mai tineri care s'ar fi sădit peste vară, adese-ori se prind și isbutesc destul de bine.

Scoaterea ar trebui să urmeze nemijlocit după o ploaie îmbelșugată. Neapărat este ca să rămână olipsit de rădăcini pământ ori cât de mult. Groapa să fie cât mai largă. Pomul se ridică în slavă deasupra gropii și se așează încetinel, nu cumva să se despoaie pământul dintre rădăcini. Acum se umple groapa cu apă stempărată. După scurgerea apei se pune pământ în amestec



cu cenușe și gunoii foarte putred. Într'aceea pomul se clătină încoace și încolo. În sfârșit se toarnă apă în șiroaie, așa ca țerina scursă să umple toate golurile dintre rădăcini. Săditul peste vară isbutește mai ales dacă urmează ploii sau măcar timp nouros și domol.

### Beuturi răcoritoare.

Trebuința de a stempăra setea prin beuturi răcoritoare este simțită cu deosebire acum în toiu verii. Pe lângă că, beuturi în pripă și lăcomește, apa rece cășunează sete încă și mai și, ea adese produce răciră și îmbolnăvirea înghițtoarei și stomacului (rinzii). Rachiul îndatinat sau amar, rumul, vinul și alte beuturi bogate în spirt au scăderea, că în loc să potolească, sporesc înferbentarea trupului și prin urmare setea. Între beuturile aveau răcoritoare și nevinovate se numără apa limpede și nu prea rece în amestec cu o mică porție de must de lămâie fără zahăr, sau cu sirup de smeură ori de struguri (coacăză). Aceeași se poate zice despre cafeaua neagră. Ca făcând parte din beuturile primejdioase se privesc: ghiata, apa și cafeaua de ghiată și înghețata.

### Ceapa iernatică.

În deosebire de soiurile văratice îndatinate, ceapa iernatică face căpățini subțirele, este însă din seamă afară spornică și întimpină asprimea gerului, așa că recolta se poate face primăvara de timpuriu. Sînt două soiuri, unul roșiatic și altul alb, mai puțin usturos. Sămînța este ieftină și se poate căpăta în ori-ce oraș. Sămînțatul se face primăvara sau și vara prin Iulie. După-ce s'au întărit binișor, plantele se scot pe răcoare, se scurtează cu foarfecile la foi și rădăcini și se sădesc câte 2—3 la un loc, într'un pământ săpat cu hârlețul (arșeul, hârșeul) și greblat în regulă. Adăpostirea peste iarnă este de prisos. Cu prilejul recoltării (scoaterii din pământ) în primăvară, cepele mai mici se desbină de tulpini și se sădesc aiurea, pe seama anului viitor. Urmând astfel an de an, primăvara sau toamna, prăsierea din sămînță poate fi mărginită la anul dintăiu. De altminterlea, cultura mai departe nu se deosebește de a cepei obișnuite. Ceapa iernatică se scoate și se mănâncă primăvara sau în ajunul iernii, așadar tocmai pe când lipsa de ceapă verde este simțită. Peste vară, ea perde frăgezimea și ustură tare.

### Mijloc de a înlesni facerea clăilor de nutreț.

Pentru de a înlesni facerea de clăi în regulă, luăm în ajutor un sac cam lung, îndesuit cu nutreț și legat strîns la gură. Acest sac se așează tocmai la mijlocul clăii de făcut și nutrețul se pune de jur

împrejur în forma cercului. Când și când se ridică cam pe jumătate, adăugând nutreț din nou. Isprăvind lucrul, sacul se scoate prin virful clăii. Golul astfel dobândit înlesnește eșirea căldurii și premenirea aerului.

### Trifoiul verde strică cailor.

Prin nutrirea îndelungată cu trifoiu verde și în deosebi cu trifoiu umed, rece, veșted sau dospit, caii se moleșesc și adese capătă suspin (colică) sau alte boale. Unii economi le dau într'aceea ovės sau alte grăunțe, care însă trec prin stomac fără a se pute mistui și aceasta din pricina trifoiului atât de apătos. Dat fiind numai când și când sau în amestec cu mult fân ori paie, trifoiul verde și mai ales trifoiul proaspăt și înflorit priște cailor.

### Scutirea încălțăminteii contra umezelii.

Topim împreună 125 de grame seu de oaie, 50 gr. de ceară, 30 gr. de rășină și  $\frac{1}{4}$  de litră oleiu fert de in. Materia astfel pregătită se aplică în stare caldă, însă nu ferbinte, ugend cu ajutorul unui pământ sau perii moi atât căputa cât și talpa. Încălțăminte se fie nouă sau măcar curățită și îndeplin uscată. Prin pielea astfel tractată, umezeala nu poate răsbate.

### Scoaterea petelor de sânge din podeală.

Cel mai bun mijloc este să frecăm podeala (podinele) cu vitriol amestecat cu de patru ori atîta apă. Urmează spălatul cu apă ferbinte sau cu leșie, subțire, însă nu și cu săpun, care ar cășuna pete groase.

### Ascuțirea briciului.

Se toarnă în 1 litră de apă 60 grame de vitriol (acid sulfuric) și briciul de ascuțit se ține în lăuntru vre-o  $\frac{3}{4}$  de oră, apoi se scoate afară, se șterge și se ascute pe greasă (greșia) și pe curea. Apa amestecată cu vitriol se poate folosi în mai multe rînduri.

### Cunoașterea oțetului.

Este un mijloc foarte simplu de a afla, dacă oțetul e sau nu falsificat: turnați o picătură de oțet pe o bucată de hârtie albă, dacă pata se înegrește după sbicirea picăturii, e semn, că oțetul cuprinde vitriol, dacă pata se îngălbinește, asta dovedește, că cuprinde apă tare.

### Leac ieftin contra durerii de cap.

Un doctor vestit din Berlin, capitala Germaniei, a descoperit un leac foarte ieftin și practic contra durerilor de cap. Vorba este de apă rece, care sorbită fiind cu încetul, adese domolește și une-ori vindecă cu desăvîrșire durerile amintite.

## Știri economice.

**Secerișul și starea economică în țeara noastră.** Pe temeiul dărilor de seamă primite de ministerul ung. de agricultură până la 3 Iulie v. secerișul și starea economică prezentă următoarea iconă:

Secerișul a început aproape pretutindenea și în cele din urmă 2 săptămâni s'a recoltat partea covrșitoare a secării și grăului cum și o mare parte de orz. Între 1 și 2 Iulie v. au bătuit în multe ținuturi vijelii cu grindină (peatră) și ploii strașnice, care au cășunat pe alocurea pagube însemnate. În deobște vorbind, secerișul a fost bun de mijloc. Grăul nou cântărește 78—82 chilog. de hectolitru; 7. măji metriche (1 m. m. = 100 chilog.) și mai bine de jugăr aflăm în comitatele Arad, Bichiș, Brașov, Ciuc și Murș-Turda, în celelalte comitate abia 5 m. m. Recolta grăului în țeara întreagă se socotește ca fiind mijlocie slabă. Sécara a isbutit lucătva mai bine. Între 6 și 7 m. m. se așteaptă în comitatele Bichiș, Bihor, Arad și Cianad cum și în unele ținuturi din Ardeal. Orzul va da grăunțe frumoase și o recoltă altcum mijlocie. Ovėsul este slăbuț în multe ținuturi. Peste 7 m. m. se așteaptă în comitatele Bichiș, Bihor și Arad. În comitatele din Ungaria-de-Meazănoapte ovėsul e foarte slab. Rapița a dat o recoltă foarte slabă. Cucuruzul (păpușoiul, mălaiul) este în multe locuri slăbuț, pe alocurea bunișor și chiar foarte bun. Napii de nutreț înaintează cu anevoie, deși s'au îmbunătățit în timpul din urmă. Aceeași se poate zice despre cartofi (crumpene, picioici, baraboi). Fânul a fost slăbuț. Otava s'a îndreptat.

**Venitele ministerului de comerț unguresc în 1892** au întrecut budgetul cu 3,295.933 fl. *Posta și telegraful* au adus un profit de 14,176.287 fl. (cu 363.787 fl. mai mult decum se așteptase), *căile ferate de stat* au adus 73,721.699 fl. (cu 3,971.699 fl. mai mult). *fabrica de mașini* a statului 4,958.558 fl. (cu 1,458.558 fl. mai mult) și *turnătoria de fer din Diósgyőr* 4,187.925 fl. (cu 217.425 fl. mai mult). *Spesele căilor ferate de stat* în anul 1892 au atins suma de 41,353.081 fl. așa că profitul curat este de 32,468.600 fl.

**Scumpirea nutrețului.** După-cum am fost zis mai nainte, în Germania și Francia domnește o lipsă de nutreț grozavă. Jidovii speculanți au cumpărat din țeara noastră mari cătățimi de nutreț, care s'au trimis și se trimit în țerile amintite, unde-l vînd cu prețuri piperate. Adevărat, că stăpînirea ungurească a oprit exportul (trimiterea în afară) a nutrețului cu desăvîrșire. Jidanii însă, nu ne îndoim, vor fi aflând căi și mijloace de a încungiura oprirea, profitul ce-i așteaptă fiind tocmai prea ademenitor. Drept-aceea, sfătuim din nou pe cetitorii nostri să fie cu deosebită îngrijire, nu cumva de dragul unui preț încătva urcat să vîndă nutrețul și apoi să rămână înșiși în lipsă.

**Comune model în România.** Deunăzi s'au sêrbat punerea în folosință a nouelor comune clădite pe speșele țerii în ținutul mănădar' lipsit de apă al Bărăganului din România. Tot pe speșele țerii se vor înființa pe câmpia Bărăganului păduri mari cum și mai multe puțuri (fântâni) pe seamă nouelor comune.

**Chedrii pe isprăvite.** Carol Faber, vestitul fabricant de ceruse din Nürnberg în Germania, ocupă în timpul de față 1000 lucrători și produce nu mai puțin de 1,152.000 ceruse pe săptămână. Cu prilejul petrecerilor sale în St.-Louis, America-de-Nord, Faber a împărtășit într-o gazetă de acolo, că lemnul de chedru (cedru) — un fel de brad prețios, ce se întrebuințează la facerea ceruselor, — s'au împuținat din seamă afară și că în timpul din urmă acest lemn se aduce mai numai din pădurile americane, mai ales din Florida. Dacă nu se va pune stavilă pustiirilor de până acum, abia vor trece câțiva ani și aceste păduri de chedru se vor fi nimicite și ele cu totul.

**Cel mai mare econom de pământ din lume** e un American cu numele Jose Guazzone. Eată ce scrie despre el o gazetă americană:

„Numele lui este cunoscut în toată țeara. Lucruri minunate se istorisesc despre el și sînt oameni care cred că Guazzone este numai o scornitură a gazetelor.

„Cu toate acestea el trăește. Noi l-am văzut, am vorbit cu el, ne-am scos pălăria în fața lui. El a venit aci în 1875. Capitalul lui era tinereța, era de 29 ani, sănătatea, munca și nădejdea.

„Într'un an își economisise 8000 dolari (bani americani). Acesta era întregul lui capital. Ce să înceapă? În timpul acela agricultura de aci era în stare de naștere. Nimeni nu visa despre marea ei dezvoltare viitoare, Guazzone simți că agricultura va forma mărirea țării și cu toate sfaturile contrare el începă a ara și semăna.

„El isbuti. În 1879 avea un capital de 81.000 dolari, depus la banca provincială. Își îndoi silințele, dar' norocul părea a-l părăsi și numai cu mare muncă își putu conserva ce avea.

„Nădejdea lui însă era mare. El luă în arândă pământ și în 1884 avea 14 mile pătrate în departamentul Olvaria. El ara și semăna. Veni la Buenos-Ayres, se duse la dnii Dryedale, protectorii plugarilor, vorbi cu ei. Acești oameni, răpiți de curajul lui îi deteră mașini și astfel recolta îi era asigurată. Se duse apoi în Italia și aduse brațe puternice care îl ajutară.

„Fundă o colonie, norocul îi suridea. Azi are 63.000 acre semăntate cu grâu. El este deci cel mai mare agricultor din lume. Pentru a transporta recolta sa din anul acesta, i-ar trebui 3500 vagoane.

**Zugrăvirea luminărilor.** Un zugrav francez a descoperit mijlocul de a zugrăvi luminările de stearină cu ajutorul unui desemn (chip). Astfel cu puțină băgare de seamă, fără nici o cheltueală se pot acoperi luminările amintite cu zugrăveli de toată frumuseța. În scopul zugrăvirii se ia un desemn tipărit pe hârtie și se înfășură în jurul luminării așa ca desemnul să se vină înspre luminare, apoi se trece repede cu un fer înferbentat sau cu o aprinjoară (chibrit, lemnuș) pe deasupra învelișului, purtând grije, nu cumva căldura să fie prea mare. Desfășurând învelișul, aflăm desemnul întipărit pe stearină.

**Descoperire.** La Veneția în Italia s'a făcut o descoperire însemnată. Acum câteva zile, un scufundător, coborît în fundul mării, descoperi adecă o coloană (stîlp) de 11 metri în lungime, 180 centim. în grosime, la fel ca cele

două coloane, care poartă lei dela vestita biserică San-Marc. Este dar' una din cele trei coloane dăruite Venețianilor de către împăratul Alexe Cumanul. Această coloană căzuse în mare la sosirea sa în Veneția și nu o mai putură scoate. Firește, că acum se va scoate și așeza unde se cuvine.

**Industria națională în România.** De când cu punerea în aplicare a legii pentru încurajarea industriei naționale în anul 1887 și până astăzi, așadar' în curs de peste 5 ani, atât meseriile, cât și întreprinderile industriale au luat un mare și puternic avânt spre înaintare. În buletinul din urmă al ministerului de comerț și domenii aflăm o dare de seamă amănunțită, cuprinzând descrierea alor 114 fabrici industriale, puse sub scutul legii amintite, atât de darnice. Tabela ce urmează arată, care dintre fabrici ce produce și care ce capital și câți lucrători folosește:

Nrul fabr.	Fabrici de	Capital	Lucr.
23	Scânduri și c. l.	11,063.250	787
4	Hârtie	3,869.000	426
4	Postav	2,134.300	336
12	Pielărie	1,280.230	469
3	Flanel, pânzării și impl.	1,194.313	277
4	Petroleu	1,152.640	60
7	Ciment și var negru	1,093.500	329
1	Încălț. și efecte militare	1,030.000	450
1	Basalt măestrit și terac.	1,014.450	380
6	Săpun, luminări și parf.	704.187	173
1	Zăhar	670.000	300
2	Turnăt. și strung. de fer	592.953	140
3	Cartonaj	570.400	188
1	Obiecte grafice (tipogr.)	500.000	100
1	Cărămizi de fason	427.600	75
4	Chemic. și oleiuri veg.	379.000	134
1	Vase de tinichea (bleu)	370.000	90
2	Scrobeală	241.000	45
3	Sticlă	231.622	185
1	Surogat de cafea	227.000	25
3	Parchete	154.000	120
2	Cognac	149.700	55
1	Mobile din lemn cernit	147.745	204
1	Mobile cu săpăt. în lemn	140.110	95
1	Lampe de metal și c. l.	133.110	50
2	Salamă și cons. de cărn.	115.570	20
1	Ferărie maestrită	114.000	92
2	Conserve în cutii	110.656	67
1	Unelte și mașini agricole	100.000	18
10	Funărie	79.600	423
1	Cuptoare de Meiding	78.500	28
1	Sîrmă (drot) de fer	62.000	25
1	Ghips	53.000	20
1	Masă de lemn	50.000	
1	Cuie de lemn		
1	Lac și vâpseli		

Va să zică, din cele 114 fabrici 109 reprezintă un capital de 30,233.476 lei, în vreme-ce 102 fabrici ocupă lucrători în număr de 6141. Din cele 114 fabrici numai 10 sînt întreprinderi pe acții, între care se numără fabrica de lemnărie din Galați cu 8,000.000 lei capital și 150 lucrători, fabrica de hârtie din Letea cu 2,500.000 lei capital, fabrica de basalt și teracota în București cu 1,014.450 lei capital, fabrica de petroleu cu 810.410 lei capital și cea de zăhar cu 670.000 lei capital. Între fabricile private locul întâiu se cuvine postăvării din Bohuș cu 1,370.000 lei capital și 200 lucrători. Urmează fabrica de efecte militare din București cu 1,030.000 lei capital și 450 lucrători, țesătoria din Azuga cu 888.613 lei capital și 235 lucrători și stabilimentul grafic din București cu 500.000 lei capital și 100 lucrători.

**Depeșa unui neguțător de vite.** Cutare neguțător de vite a adresat unui fost tovarăș o depeșă telegrafică de următorul cuprins: „Dlui G. P., neguțător de vite în B. Măne toți rîmătorii în gară. Te aștept nesmintit și pe D-ta. Eu sosesc abia mâne, fiindcă trenul de persoane nu primește boi. Tîrg slab, prețurile urcate. Nu te pripi cumpărând. De-ți trebuie boi, gîndește-te la mine“.

**Școală nouă de padurărit în România.** Foile din România arată, că în curînd se va începe clădirea școlii speciale de padurărit (silvicultură) dela Brănești. Cursurile acestei școlii vor începe la anul viitor.

**Recolta României.** Știrile ce vin din România vestesc, că recolta grăului, a orzului și a ovėsului din anul acesta va fi foarte bună atât în ce privește cantitatea, cât și calitatea.

Față cu recoltele din Apusul Europei se crede, că și prețurile în anul acesta vor fi bune.

**Burete uriaș.** Într'o pădure din Croația s'a aflat acum patru ani, în scorbura unui stejar moșneag un burete de aproape 1 metru înălțime și avînd forma unui păhar svelt. Buretele se păstrează la universitatea din Agram.

**Pyrofugul.** Dl Olinchievici, farmacist (apotecar) în Iași, a descoperit un instrument foarte practic de a stînge în pripă focul din horn (coș, bucin). Aparatul poartă numirea de *Pyrofug*.

**Un șerpe nestimat.** Ducele de Jork din Anglia, cu prilejul căsătoriei sale, a primit dela Șahul Persiei un șerpe măiestrit de mare preț. Zimții de pe pantece sînt de aur, spinarea presărată cu pulbere de diamant și ochii de rubine.

## Din traista cu povețele.

*Întrebarea 36.* În „Foaița Poporului“, cum și într'o carte agricolă germană am cetit, că sēmēnta de trifoiu ar trebui prăsită din a doua cositură și că cea dintăiu (cositură) nu ar fi așa bună de prăsilă. Mă îndeletnicesc cu trifoiul de mai mulți ani încoace și fiindcă aș dori să mă lămuresc îndeplin asupra prăsirii atât de bănoase a sēmēntii, Vă rog se-mi răspundeti la întrebarea: Pentru-ce cositura a doua și nu cea dintăiu este bună de prăsilă?

Alex. Bradu,  
proprietar.

**Răspuns.** De cu primăvara florile de trifoiu rămân în mare parte sterpe din cauza puținătății insectelor; din contră, vara pe căldură sumetenie de albine și alte insecte se așează pe flori, care astfel se fructifică cu înlesnire și dau naștere la numeroase fire de sēmēntă. În deosebire de mlădițele dintăiu, care nu arare-ori cad de subțirele ce sînt, mlădițele de mai tîrziu sînt puternice și mai puțin expuse căderii. Trecerea în sēmēntă are de urmare firească sleirea pămētului. A lăsa deci trifoiul dintăiu să se cocă este a slăbi otava oare-cum înadins.

**Tirgurile din săptămâna viitoare.**

**Duminecă, 25 Iulie:** Catina, Ocna-Sibiului, Prejmec, Gorosleu.  
**Luni, 26 Iulie:** Brețc.  
**Marți, 27 Iulie:** Bran, Apoldul-de-jos.  
**Joi, 29 Iulie:** Rodna-vechie, Reghinul-săsesc.  
**Vineri, 30 Iulie:** Ațel, Apoldul-de-jos, Uioara.

**Prețul mărfurilor.**

**Piața din Sibiu** Dela 4 August n. Grâu, frumos 76 până 80 chilo fl. 5.40 până 6.—, grâu mestecat 71 până 74 chilo fl. 4.50 până 5.10, secară 70 până 74 chilo fl. 3.20 până 3.60, orz 62 până 66 chilo fl. 3.— până 3.30 ovės 42 până 48 chilo fl. 2.40 până 2.90 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3.60 până 4.—, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 4.— până 4.50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.40 până 1.60 sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 5.50, mazăre 76 până 80 chilo fl. 4.— până 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 7.50 până 8.50, fasole 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.—, de pāsāt grâu 100 chilo fl. 16.60 până 16.80, făină nr. 1 fl. 15.80, făină nr. 3 fl. 14.80, făină nr. 5 fl. 12.— slānina 100 chilo fl. 52.— până 56.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sēu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini turnate de sēu fl. 38.— până fl. 40.—, sāpun fl. 20 până 30.—, fēn 100 chilo fl. 1.50 până 1.90, cânepă fl. 32.— până 35.—, lemne de foc uscate m. cub. fl. 3.— până 3.50, spirit p. 100 L. % 54— până 57 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 48 până 56 cr., carnea de porc 44 până 48 cr. carnea de berbec 30.— până 32 cr., ouă 10 cu 18 până 20 cr.

**Piața din Mediaș, 23 Iulie v.** Grâu frumos hectolitru fl. 5.50 până fl. 5.75, grâu mestecat fl. 4.50 până fl. 5.—, secară fl. 3.50 până fl. 4.—, cucuruz fl. 3.50 până fl. 3.75, ovės fl. 1.90 până fl. 2.— orz fl. — până —, sēmēnță de cânepă fl. 3.25 până fl. 3.75, sēmēnță de in fl. — până fl. —, fasole fl. 3.25 până fl. 3.50, mazăre fl. 5.— până fl. 5.25, linte fl. — până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. — până fl. —, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 24.—, luminări turnate de sēu fl. 36.— dānă fl. 40, unsoare de porc fl. 58 până 60, slānina fl. 48.— până fl. 49, cânepa fl. 30.— până fl. 33 — fēn fl. 1.80 până fl. 2.—, sāpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirit pro hectolitru fl. 55.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 44 până 48 cr., carne de vițel 40 cr. până 52 cr., carne de porc cr. 44 până —, carnea de miel fl. 36.— până —, ouă 6 cu cr. 10

**Piața din Făgăraș, 23 Iulie v.** Grâu hectolitru fl. 5.50 până 6.—; grâu mestecat fl. 4.20 până 4.50 secară fl. 3.50 până fl. 3.70; orz fl. 3.— până fl. 3.20; ovės fl. 2.70 până fl. 2.90; cucuruz fl. 3.50 până fl. 3.80; mazăre fl. 5.— până fl. 6.— fasole fl. 4.— până fl. 5.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sēmēnță de cânepă fl. 6.— până fl. 7.— sēmēnță de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.50 până 4.—; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; sēu brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de sēu urnate fl. 41.— până fl. 44, unsoare de porc 100 chl. fl. 65.— până fl. 66.—; slānina 100 chilo fl. 52 până fl. 60.—; sāpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 2.50 până fl. 3.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 44 până 50 cr.; carnea de porc 38.— până 40.—; carnea de miel 32 până —; ouă 6 cu 10 cr.

**Piața din Blaj.** Dela 23 Iulie v. Grâu, hect. fl. 4.— până 4.50, grâu mestecat fl. 3.50 până 4.— secară fl. 3.50 până —, ovės fl. 2.25 până 2.60 cucuruz fl. 2.— până 2.75, alac fl. 2.— până — cartofi fl. 1.50 până 2.50, sēmēnță de cânepă fl. 3.— până —, fasole fl. — până —, carne de

vită chilo 48 până — cr., carne de vițel — până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 14 ouă cu 20 până — cr.

**Piața din Brașov, 23 Iulie v.** Grâu frumos hect. fl. 6.60, de mijloc fl. 6.—, mai slab fl. 5.40, grâu mestecat fl. 4.50, secară frumoasă fl. 4.50, de mijloc 4.20 fl., mai slabă —, orz frumos fl. 2.30, de mijloc —, ovės frumos fl. 1.90, de mijloc —, cucuruz fl. 3.—, mălaiu fl. 3.40, mazăre fl. 6.—, linte fl. 12.— fasole fl. 3.50, sēmēnță de in fl. 10.—, sēm. de cânepă fl. 4.—, cartofi fl. 90.—, carne de vită p. chilo 46—52 cr. carne de porc 48 — 50 cr., ouă 14 cu 20 cr.

**Tirgul de rimători in Steinbruch.** În 23 Iulie v.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 48.— cr. până 49.— cr., de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., ungurești grei tineri 52.— cr. până 52.1/2 cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ușori 49.— cr. până 50.— cr., marfă țerănească grea 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr., românești, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbești grei 49.— cr. până 50.— cr., transito de mijloc 49.— cr. până 50.— cr., transito ușori 47.— cr. până 48.— cr.

**Cursul pieții din Sibiu.**

Din 23 Iulie st. v. 1893.

Hârtie-monetă română . . . . .	Cump. 9.74	Venz. 9.80
Lire turcești . . . . .	" 10.08	" 11.15
Imperiali . . . . .	" 10.10	" 10.18
Ruble rusești . . . . .	" 1.29	" 1.31

**LOTERIE.**

Tragerea din 29 Iulie n.

Timișoara:	61	64	42	81	90
Viena:	36	53	11	18	63

Tragerea din 2 August n.

Brünn:	17	22	63	90	33
--------	----	----	----	----	----

În editura „Institutului tipografic“ a apărut și se află de vëndare

**Prāsirea pomilor**

de

**D. COMSA,**  
 membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole“.

Prețul unui exemplar 12 cr.

**INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.**

Au eșit de sub tipar:

**A doua edițiune**  
 din  
**ȚINEREA VITELOR**  
 de  
**Eugen Brote,**  
 president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vëndare:

**PORTRETUL**  
 dlui Dr. Vasile Lucaciu.  
 Un tablou în mărime de 38×28 cm.  
 Prețul 50 cr.

**Bursa de mărfuri din Budapesta.**

Dela 23 Iulie v. 1893.

Sēminte	Calitatea per hect.	Prețul socotit d. 100 chlgr.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	7.70	7.8
Grâu dela Tisa	75	7.80	7.90
Grâu de Pesta	75	7.75	7.85
Grâu de Alba-regală	75	7.75	7.85
Grâu de Bácska	75	7.80	7.90
Grâu unguresc de nord	75	—	—
Secară	70—72	6.45	6.65
Orz de nutreț	60—62	—	—
Orz de vinars	62—64	—	—
Orz de bere	64—66	—	—
Ovės	39—41	7.10	7.65
Cucuruz bănățeneșc	75	—	—
Cucuruz de alt soi	78	—	—
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.20	4.45
Luțernă ungurească	—	42.—	48.—
Luțernă franceză	—	53.—	58.—
Luțernă roșie	—	53.—	58.—
Oleu de rapiță (rafinat)	—	39.—	39.50
Oleu de in	—	56.—	6.25
Unsoare de porc de Pesta	—	57.—	57.25
Unsoare de porc dela țeară	—	—	—
Slānina svēntată	—	5.50	52.60
Slānina afumată	—	56.50	58.50
Sēu	—	—	—
Prune	—	—	—
Miere brută	—	—	—
Miere galbină străcurată	—	30.—	32.—
Ceară de Rosenau	—	—	—
Spirit brut	—	16.—	16.50
Drojdiuțe de spirit	—	53.50	54.—

**Bursa din Budapesta și Viena.**

Din 23 Iulie v. 1893.

Obiectul	Budapesta	Viena
Galbini împărătești . . . . .	5.85	5.88
Napoleonul . . . . .	9.86	9.85
100 mărci germane imp. . . . .	61.20	61.12 <sup>3</sup>
Renta de aur ung. de 6% . . . . .	—	—
Renta de aur ung. de 4% . . . . .	115.50	115.35
Renta de hârtie ung. de 5% . . . . .	100.—	—
Împrumutul căilor ferate ung. . . . .	—	126.10
Bonuri (obligații) rurale ung. . . . .	96.50	96.40
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone . . . . .	97.50	—
Obligațiile pt. despăgubirea regalilor . . . . .	100.75	—
Împrumut cu premiu ung. . . . .	148.50	—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin. . . . .	142.50	142.—
Losurile aust. din 1860 . . . . .	164.50	164.50
Scrisuri fonciare ale „Albinei“ . . . . .	101.—	—

**Bursa din București.**

Din 23 Iulie v. 1893.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875 . . . . .	5%	158.—
Renta română amortisabilă . . . . .	5%	06.1/2
Renta română amortisabilă . . . . .	4%	—
Renta rom. (Rurale convertite) . . . . .	6%	—
Oblig. C. F. Române . . . . .	6%	102.—
Oblig. C. F. Române . . . . .	4%	—
Creditul fonciar rural . . . . .	7%	103.1/4
Creditul fonciar rural . . . . .	5%	90.3/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000 . . . . .	10 fr.	—
	<b>V. N.</b>	
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur . . . . .	—	20.01
Banca Națională a României . . . . .	—	—

**Calendarul săptămânii.**

Zilele	Calendarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 10-a d. Ros., gl. 9, sft. 10.		rēs.   ap.
Dum.	25 † Adornirea S. Anei	6 † S. la față	4 32   7 38
Luni	26 S. Muc. Ermolac	7 Caetan	4 34   7 36
Marți	27 † M. M. Pantelcimon	8 Chiriac	4 36   7 34
Merc.	28 AA. Proh. și Nican.	9 Roman	4 37   7 32
Joi	29 Muc. Calinic	10 Laurenție	4 39   7 30
Vineri	30 Ap. Sila și Silvan	11 Susana	4 40   7 28
Sămb.	31 Drept. Eudochim	12 Clara	4 42   7 26

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.



# „ARDELEANA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

## AVIS.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața-mare nr. 2 și 4 în casele proprii, primește

### depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

[936] 9—

- depuneri făcute la a căror ridicare nu se recere abdicere cu 5%;
- depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor cu 5 $\frac{1}{2}$ % și
- depuneri făcute pe timp mai îndelungat de către biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere cu 6%.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efectui și prin postă.

Orăștie, la 1 Noemvrie 1892.

Direcțiunea.

# „TRIBUNA“

Apare în fiecare zi de lucru.

## ABONAMENTELE.

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr.;  $\frac{1}{4}$  an 2 fl. 50 cr.;  $\frac{1}{2}$  an 5 fl.; 1 an 10 fl.  
Pentru duocrea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr.;  $\frac{1}{4}$  an 3 fl. 50 cr.;  $\frac{1}{2}$  an 7 fl.; 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$  an 10 franci;  $\frac{1}{2}$  an 20 franci; 1 an 40 franci.

Se prenumără și la poste și librării.

## INSERTIUNILE.

Un șir garmond prima dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Administrațiunea ziarului „Tribuna“:

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 21.

2 medalii de aur  
13 medalii de argint



9 diplome de onoare  
și de recunoștință

### Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

Apă de spălat pentru cai.

Prețul unui flacon 1 fl. 40 cr.

De 30 de ani se folosește în grajduri princiare de curte, în grajduri mai mari militare și civile pentru întărire înainte și întrămare după strapațe mari, la scrinituri, inepenirea nervilor etc., face capabil calul pentru prestațiuni extraordinare în trenagiu.

Se poate căpăta în farmacii și băcăni.

Să se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se coară expres

### Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

1/c FRANCISC I. KWIZDA, [1009] 10—15  
furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în Korneuburg 1. Viena.

FRANCISC I. KWIZDA,  
furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român,  
farmacist cercual în Korneuburg.

### Fluidul de podagră al lui Kwizda.

De mai mulți ani ca leac de casă recunoscut ca domolitor în dureri de podagră, reumă și dureri.



### Fluidul de podagră al lui Kwizda

se capătă în toate farmaciile.

III/aa [1009] 10—15

Binevoiti a avè în vedere marca de fabrică și a cere expres

### Fluidul de podagră al lui Kwizda.

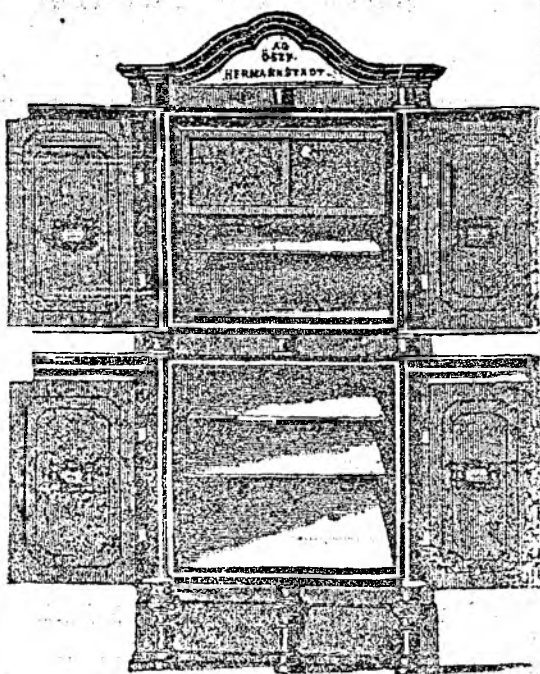
Prețul

$\frac{1}{2}$  flacon

1 fl.

$\frac{1}{2}$  flacon

60 cr.



## Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

### Prima fabrică de casse ardelenească.

Existând de 12 ani, premiata cu mai multe distincțiuni a lui

## A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

sigure contra focului și spargerii

de construcție proprie a ei și putend fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

## CASSELE

[1316] 13—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.